

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ST. 1. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izbija vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za izkrajnost 10 L.
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in izkrajnostima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Nemška ofenziva v Ukrajini

V velikem loku pritiskajo nemške čete v smeri Kijeva, obenem pa pripravljajo prodor proti jugovzhodu, da bi izolirale Odeso — Na ostalih odsekih fronte nobenih sprememb

Iz Hitlerjevega glavnega Stana, 5. avg. Vrhovno vojno poveljništvo je objavilo danes naslednje poročilo:

V Ukrajini so bili odbiti poskusi za izpad sovražnikovih sil, ki so stisnjene na ozkem prostoru. Sovražnikovi deli so bili pri tem popolnoma uničeni.

Pri razširjenju prodora 100 km jugovzhodno od Smolenska je bila nova sovražnikova skupina po nenadnem sunku deloma uničena, deloma pa obkoljena. Na Estonskem je bilo zavzeto mesto Taps.

Bojna letala so zadnje noč z rušilnimi in zažigalnimi bombami v valovitih napadih uspešno obmetavala vojske in za vojno važne naprave v Moskvi.

Stockholm, 6. avg. d. Vojni dopisniki švedskih listov na vzhodni fronti objavljajo obširna poročila o razvoju operacij v okviru tretje nemške ofenzive.

Glavne operacije se razvijajo na odseku pri Kijevu, koder nemške čete v obširnem loku pritiskajo proti prestolnici Ukrajine. Ta operacija je za Sovjete zelo nevarna, ker zasleduje dva cilja. Na eni strani ustvarja nemško vrhovno vodstvo nov »žep«, v katerega bi zajelo glavno sovjetsko armado, ki po poveljstvom sovjetskega maršala Budjonija brani Kijev, na drugi strani pa grozi prodor južno mimo Kijeva tako, da bi bila Odesa z vsem svojim železniškim omrežjem in izolirana, kar bi imelo za posledico njen neizogiben padec in bi omogočilo nemškim armadam nadaljnje prodiranje ob črnomorskem obali proti vzhodu. V tem primeru bi se ponovila ista taktika, kakor so se je Nemci poslužili na zapadu, ko so po dosegi Kanalske obale Francijo tako rekoč obkolili. Sovjetsko vrhovno poveljstvo se te nevarnosti očitno zaveda in je vrglo v boj ogromne množice vojsk in svojega vojnega stroja. Na tem odseku se bje največja bitka, kar jih je bilo doslej na vzhodni fronti. Tankovska bitka za Kijev traja nepretrgoma že nad 100 ur in bo vsekakor odločilnega pomena.

Istodobno pa nemško vrhovno poveljstvo ne zanemara ostalih odsekov fronte. Na leningradskem odseku se izvaja nov obkoljevalni manever. Ker se je izkazalo, da so Sovjeti odločili do skrajnosti braniti Leningrad in bi borba za to važno postojanko terjala ogromne žrtve, je nemško vrhovno poveljstvo spremenilo svojo taktiko. Nemške čete ne prodirajo več naravnost na Leningrad, marveč gre njihov prodor v smeri med leningradskim in smolenskim odsekom, dočim na drugi strani nemško-finske čete pritiskajo s severne strani Leningrada mimo Ladogaškega jezera proti jugu, tako da bi bil Leningrad z vsemi tam razmeščenimi sovjetskimi četami zajet v ogromen žep.

V nemških merodajnih vojaških krogih zagotavljajo, da se je taktika »žepov« na vzhodni fronti dobro obnesla. Na ta način je možno s čim manjšimi izgubami razbiti ogromnega sovjetskega kolosa v manjše oddelke in jih postopoma likvidirati, ne da bi se pri tem dopustila nasprotniku kaka možnost protiofenzive.

V Estoniji so nemške čete dosegle nekaj novih točk.

Berlin, 6. avgusta. s. Nemške čete so po hudih spopadih zavzele nekaj sovjetskih utrdb južno od Kijeva. Vsega skupaj je bilo ujetih 43 udrb. Več tisoč ljudi je bilo ujetih in nemški oddelki so se poslastili velikega vojnega plena. Na ruski strani so bile izgube zelo velike.

Strahotna razdejanja v Moskvi

Stockholm, 6. avgusta. s. Moskovski radio je v enem svojih poslednjih poročil objavil, da se je veliko število sovražnih bombnikov spet pognalo proti Moskvi. Gasilci si na vse načine prizadevajo, da bi obvladali požare. Iz sovjetskega vira se je izvedelo, da so neprestani letalski napadi na Moskvu povzročili zelo veliko škodo, posebno na železniških postajah, v tovarnah in v okrajni komisarjatu. Vse področje okrog Ljubljane je razdejano. Mnogo težkih bomb je treščilo tudi na Kremelj. Velika palača sovjetrov, ki je bila sprito svojih velikih dimenzij ponos režima, je skoraj popolnoma porušena. Na periferiji gore celi predeli, ker so bile hiše iz lesa. Vse mesto zakrivajo gosti oblaki dima. Civilno prebivalstvo z vsemi prevoznimi sredstvi beži iz mesta. V Moskvi se pojavljajo ropari.

Uspeh finskih čet

Helsinki, 6. avgusta. s. Finske čete so dosegle 1. avgusta posebno velik uspeh. Tega dne so zaplenile 10.000 ruskih pušk, 400 avtomatskih pušk, 250 streljiv, 300 topov in metalcev min, 15 železniških strojev, nekaj vagonov, okrog 100 traktorjev in avtomobilov, mnogo poljskih kuhinj, večjo množino radiotelefonskega materiala in 1500 konj.

Upor trockistov v Sibiriji

Stockholm, 6. avgusta. s. »Stockholm Tidningen« povzema vest iz »Sanghai Timesa«, da je v Sibiriji izbruhnil upor. Centri vstaje naj bi bil v Urgi. Upor vodi neki pristaš Trockega, ki je pred nekaj me-

seci prišel v Rusijo iz Mehike. Baje mu je uspelo osvoboditi iz neke ječe politične kaznenice. Upor se je pričel že pred tednom dni in se baje širi. Uporniki so po teh vestih premagali oddelke GPU, ki so bili poslani proti njim.

Židje poslani na prisilno delo v Besarabijo

Bukarešta, 6. avgusta. s. Včeraj so bili vsi židje v starosti od 18. do 50. leta pozvani na vojaške okrožne urade. Kakor se zatrjuje, bodo poslani v Besarabijo in Bukovino, kjer bodo popravljali ceste in poškodovane stavbe.

London se demantira

Rim, 5. avgusta. s. London se je samega sebe demantiral, ko je najprvo poročal najbolj čudne vesti z vzhodne fronte, včeraj pa je moral povedati, da boljševiki nimajo vajeti v rokah in da se ne more govoriti o njihovi protiofenzivi.

Zapadna fronta

Berlin, 6. avg. d. O položaju in operacijah na zapadni fronti poroča nemško vrhovno poveljstvo v svojem dnevnem poročilu:

Pri napadih na angleško ladjeve za prekrbo je letalstvo potopilo daleč zapadno od Irke in v prekopu Sv. Jurija dve trgovski ladji s skupno 10.300 tonami. V severni Afriki se je pri Tobruku izjavil napad močnejših angleških sil ob hudih izgubah za sovražnika.

Izgube angleške mornarice od začetka vojne

New York, 6. avgusta. s. Anglofilski »New York Times« je objavil seznam izgub angleške vojne mornarice od začetka vojne. Seznam je bil sestavljen na osnovi angleških službenih podatkov in je zato nepopoln. Na vsak način pa je zanimiv. V njem so navedeni 4 bojne ladje, zadete od bomb, 4 od torpedov, 1 potopljena, ena nalezla na mino, ena zadeta od granat, 2 bojni križarki zadeti od križark, ena potopljena (Hood), 20 do 25 križark zadetih od bomb, 5 potopljenih, 8 do 11 zadetih od torpedov, dve med njimi potopljeni, 2 nalezli na mino, 6 do 8 zadetih od granat, 2 matični ladji za letala zadeti od bomb, ena zadeta od torpeda in potopljena, ena zadeta od granat in potopljena. Nadalje so bombe poškodovale 30 do 35 rušilcev, 10 potopile. Torpedi so zadeli 8 do 12 rušilcev, med njimi je bilo šest potopljenih, 18 jih je zadelo na mino, 8 se jih je potopilo, 10 je bilo zadetih od granat, 4 so bili potopljeni. Z bombami sta bili zadeti dve pomožni križarki, s torpedi 13, potopljenih je bilo 11, z granatami je bilo zadetih 4

Nemška bojna letala so tudi zadnje noč napadla angleška oporišča ob Sueškem prekopu. V noči na 4. avgusta so v sueški luki uničila dve angleški trgovski ladji s skupno 18.000 tonami in hudo zadela velik ladj za prevoz potnikov.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško ozemlje.

V boju proti angleškemu trgovskemu letalstvu sta potopili vojna mornarica in letalstvo v mesecu juliju 407.600 ton sovražnega trgovskega ladjeva. Razen tega je bilo mnogo sovražnih trgovskih ladij tako hudo poškodovanih, da za dalje časa ne bodo uporabne za preskrbo angleškega otoka. Izgube, ki jih je utrpel sovražnik zaradi operacij z minami, v teh številkah niso vračunane.

Berlin, 6. avgusta. s. Angleška letala so skušala v noči na 5. avgusta prodreti na obalno ozemlje Norveške, bila pa so pravočasno zadržana od protiletalske obrambe in prisiljena opustiti napad, še preden so dospela do obrežja. Nemško mornariško topništvo je sestrelilo 2 angleški letali.

Berlin, 6. avgusta. s. Nemška izvidniška letala so na morju zapadno od Irke napadla neko 5.000 tonsko angleško ladjo. Ladja, ki je bila opažena več sto kilometrov zapadno od Westforta, je bila zadeta od dveh bomb in se je verjetno potopila.

Zrtve v Berlinu

Berlin, 6. avgusta. s. Poslednji angleški letalski napad na Berlin je zahteval 25 smrtnih žrtev, po večini žensk in otrok.

do 6, med njimi dve potopljeni. Ti podatki so netočni, saj je London n. pr. priznal, da je bilo potopljenih 20 pomožnih križark. Od manjših ladij je bilo 11 zaščitnih ladij zadetih od bomb, 2 potopljeni, 4 so bile zadete od torpedov, od teh so bile 3 potopljene, 5 do 6 jih je zadelo na mino. Bombe so nadalje zadale 15 do 20 minolovcev, od teh je bilo 8 do 10 potopljenih. Šest jih je zadelo na mino in so se 4 potopili. Patrolnih ladij je bilo zadetih od bomb 40 do 50, potopljenih 40 do 45, 55 jih je zadelo na mino in od teh jih je bilo 45 potopljenih.

Rim, 6. avgusta. s. Angleška admirali-teta je končno priznala, da je bil potopljen pomožni minolovec »Sheafell«.

Angleške letalske izgube

Berlin, 6. avgusta. s. DNB objavlja, da je bilo v prvih 7 mesecih tega leta sestreljenih ali drugače uničenih 1607 angleških letal. Letala so bila sestreljena od nemških letal, mornariškega topništva, patrolnih ladij ali protiletalskega topništva na kopnem.

Pomorske zveze med Japonsko in USA prekrajene

Odnosaži na Daljnem vzhodu so se zelo poslabšali — Napetost vedno bolj narašča

Sanghai, 6. avgusta. Vesti iz Tokia kažejo, da so se odnosaži med Japonsko in Zedinjenimi državami zelo poslabšali zaradi ameriških ukrepov, s katerimi so bile prekinjene vse pomorske zveze med obema državama. Okrog 100 Američanov, ki so že plačali potnino iz San Francisca na Japonsko, je moralo potovanje opustiti.

Tokio, 6. avgusta. Japonsko zunanje ministrstvo je kategorično demantiralo vesti, da se nekaj tisoč Japoncev udeležuje spopadov na ekvadorsko-perujski meji. Japonski krogi naglašajo, da so te vesti samo pretveza za grožnjo, da bodo japonski državljani pregnani iz Ekvadorja. Japoncem v Ekvadorju očitajo tudi vohunsko delovanje. Zaradi tega je japonska vlada že odločno protestirala pri ekvadorski vladi. Sedaj pričakujejo njen odgovor.

Roosevelt odpotoval neznan kam

Washington, 6. avg. d. Predsednik Roosevelt je v spremstvu svojega tajnika odpotoval na morje. O cilju njegovega potovanja ni mogoče izvedeti nikakih podrobnosti. Ve se le toliko, da je krenil na Atlantik. Na eni strani zatrjujejo, da je šel na inspekcijsko potovanje v Pacifik, na drugi strani pa zagotavljajo, da je moral po naporu delu zadnjih tednov na zahtevu zdravnikov na oddih. V ameriški javnosti smatrajo vsekakor za značilno, da mora Roosevelt skrivati cilj svojega potovanja, ker se očitno boji stika z javnostjo, ki je odločno proti njegovim hujšakškim in izizvalnim politikam. Tudi gospa Rooseveltova se namerava odtegniti ameriški javnosti in bo, kakor se zatrjuje, v kratkem odpotovala v Anglijo, kamor bo šla baje v neki posebni misiji.

Ogromna davčna obremenitev

Washington, 6. avg. s. Načrt novih davkov, ki ga je odobrila reprezentančna zbornica, predstavlja, kakor beleži »New York Times«, najtežje breme, kar jih je bilo kdaj naloženo ameriškim državljanom. Senat bo o njem razpravljal v septembru. Načrt zakona določa nove davčne dohodke

v znesku 3,2 milijarde dolarjev. Celotni dohodki Zedinjenih držav naj bi znašali 13 milijard dolarjev. Prvotni načrt je predvideval, da bi se dve tretjini teh dohodkov za oboroževanje krili z davki, ostalo pa s posojili, vendar je bila vlada prisiljena prvotni načrt opustiti.

Sabotaža v ameriški industriji

Washington, 6. avgusta. s. Zvezni preiskovalni urad je objavil, da se je pojavilo mnogo sabotažnih dejanj v ameriški vojni industriji. Mnogo važnih instrumentov je bilo ukradenih v Detroitu, tako da so morali v nekaterih tamkajšnjih industrijskih oddelkih delo prekiniti.

Odkrita komunistična zarota v Budimpešti

Budimpešta, 6. avgusta. s. Policijske oblasti so včeraj aretirale voditelja tajnega komunističnega pokreta, ki so mu večinoma pripadali židje iz Galicije. Vodja protidržavnega gibanja je bila Zidinja Petruška, ki je bila že pred vojno stalno v stikih s sovjetskimi poslanstvom v Budimpešti. Prejemala je velike vsote denarja za tajne publikacije. Petruškovo in 10 židovskih komunistov so izročili vojaškemu sodišču.

Govorice o krizi vichyjske vlade

Pariz, 6. avgusta. s. Generalni delegat vichyjske vlade v Parizu poslanik de Brion je izjavil novinarjem, da so govore o krizi francoske vlade neutemeljene. Nasprotno je res, da ostaneta Pétain in Darlan zvesta svoji dosedanjim politiki sodelovanja za ustvaritev novega reda v Evropi. »L'Oeuvre« kljub temu kritizira delovanje vlade v Vichyju. List zahteva, da mora biti vladna politika jasna in precizna. Čas protislovij je minil.

Nuovi successi nel Mediterraneo

Una petroliera nemica affondata — Un Sunderland abbattuto — Attacchi nemici respinti in Africa settentrionale e orientale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 5 agosto il seguente bollettino di guerra n. 427:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, il nemico ha effettuato un violento attacco contro le nostre posizioni. Contrattaccato da reparti germanici è stato nettamente respinto con gravi perdite. Sono stati catturati numerosi prigionieri; un centinaio di morti britannici sono rimasti sul terreno. Velociter germanici hanno concorso all'azione, colpendo efficacemente postazioni di artiglieria nemica. Sul fronte di Sollum attività di elementi avanzati.

Aerei avversari hanno bombardato Derna, distruggendo la chiesa e l'ospedale coloniale: un morto e quattro feriti fra i ricoverati.

Nell'Africa orientale tre apparecchi avversari hanno bombardato, senza conseguenze, il ridotto di Uolcheit. Una colonna nemica, che ha tentato avvicinarsi alle nostre posizioni della Sella di Cukubert, è stata dispersa e posta in fuga dalla pronta reazione del presidio.

Un aereo britannico ha lanciato, da alta quota, una bomba e spezzoni incendiari su d'un piccolo centro rurale della Sella senza causare vittime né danni.

In Mediterraneo un nostro sommergibile, al comando del tenente di vascello Lodovico Grion, ha affondato una petroliera nemica di 11.600 tonnellate diretta a Tobruk. Sempre nel Mediterraneo un nostro sottomarino ha mitragliato ed abbattuto un velivolo Sunderland. L'equipaggio nemico è stato catturato.

Novi uspehi v Sredozemlju

Ena petrolejska ladja potopljena — Eno letalo tipa Sunderland sestreljeno — V severni in vzhodni Afriki odbiti sovražni napadi

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil danes naslednje 427. vojno poročilo:

V severni Afriki je sovražnik na fronti pri Tobruku hudo napadel naše postojanke. V protinapadu nemških oddelkov je bil gladi obditi s hudimi izgubami. Zajetih je bilo večje število ujetnikov, do sto angležev pa je obležalo mrtvih na terenu. Nemška letala so prešla v napad, pri čemer so uspešno zadevala postojanke sovražnega topništva.

Na fronti pri Sollumu delavnost prednjih oddelkov. Sovražnikova letala so bombardirala Derna in razrušila cerkev ter kolonijalsko bolnišnico. Med najdenimi so bili en mrtev in 4 ranjeni.

V vzhodni Afriki so tri sovražnikova letala bombardirala brez posledic postojanko Uolcheit.

Sovražna kolona, ki se je hotela približati našim postojankam na prelazu Kul-kvaberg, je bila razpršena in pognana v beg, ker je posadka takoj reagirala.

Angleško letalo je iz velike višine od-vrglo rušilne in zažigalne bombe na majhno kmetijsko naselje v Siciliji, ne da bi bilo povzročilo žrtve ali škodo.

Na Sredozemskem morju je naša podmornica pod poveljstvom pomorskega poročnika Ludovika Griona potopila 11.600 tonsko sovražno petrolejsko ladjo, ki je bila namenjena v Tobruk. Prav tako je na Sredozemskem morju naša podmornica s strojnimi obstreljevali in zrušila letalo tipa Sunderland, medtem ko je bila sovražna posadka ujeta.

Berlin, 6. avgusta. s. Listi pripisujejo velik pomen potopitvi velike angleške podmornice »Cachote«, ki jo je torpedirala italijanska torpedovka na Sredozemskem morju.

Berlin, 6. avgusta. s. V noči na torko so nemška letala ponovno uspešno napadla letališče v Ismailiji v Egiptu.

Rim, 6. avgusta. s. Službeno je bilo objavljeno, da je bilo pri zadnjem letalskem napadu na področje Sueškega prekopa ubitih 90 ljudi, 106 pa ranjenih.

Odmev Ducejevega govora

Fašizem, ki je prvi dvignil protiboljševiški prapor, je stopil sedaj v akcijo

Sofija, 6. avg. s. Odločne besede Duceja črnim sracem, ki prostovoljno odhajajo na vzhodno fronto, so napravile globok vtis tudi v Bolgariji, kjer so listi poročili o Ducejevem govoru objavili na prvem mestu. V svojih komentarjih poudarjajo Ducejeve ugotovitve, da se borba proti boljševizmu približuje svojemu neizbežnemu zaključku. Važna je tudi ugotovitev Mussolinija glede bloka London—Washington—Moskva. Zedinjene države, pravijo listi, se morajo sprito tega smatrati za vojskujočo se silo. Njihovo sodelovanje z državami, ki so proti Osi in narodom, ki so se priključili trojnemu paktu, postaja zmeraj aktivnejše. Ves bolgarski narod pa je prepričan, da bodo zmagali narodi, ki zastopajo ideje bodočnosti, kakor je to Duce dejal italijanskim legionarjem.

Budimpešta, 6. avgusta. s. Madžarski listi objavljajo zelo obširno poročilo o Ducejevi inspekciji oddelkov, ki so določeni za vzhodno fronto v Mantovi, in govoru, ki ga je tam imel prostovoljskim milicnikom. »Uj Magyarasag« piše: Italija je z razvitiimi zastavami krenila na bojno polje proti Sovjetski zvezi. Spor med Rimom in Moskvo je na vrhuncu. Italijanski fašizem, ki je pred vsemi drugimi pokreti dvignil protiboljševiški prapor, ko je še kazalo,

da se bo Evropa boljševizirala, je sedaj stopil v akcijo. Italijanski vojski in legionarji bodo skupno z zavezniškimi silami izvajali zmago Osi nad boljševizmom. — Drugi listi poročajo o sijajnem nastopu črnih srac pred Mussolinijem.

Budimpešta, 6. avg. s. Listi še nadalje obravnavajo Mussolinijev govor milicnikom, ki se odpravljajo na vzhodno fronto. »Pesty Ejszag« naglašava v svojem komentarju ogromni pomen Ducejevih izjav, ki so napravile najgloblji vtis v vsej Madžarski. V resnici je to borba velikomov, ki se bo končala z zmago Osi in zaveznikov. O tem ne more biti nobenega dvoma. Članek se zaključuje z italijanskim geslom: »Zmagali bomo!«

Lizbona, 6. avgusta. s. Portugalski listi objavljajo Ducejev govor v Mantovi in opozarjajo v svojih komentarjih na akcijo fašizma proti komunizmu, ki jo je fašistični pokret započel že takoj po zadnji svetovni vojni.

New York, 6. avgusta. s. Ducejev govor v Mantovi so objavili tudi listi v Zedinjenih državah na prvih mestih. V naslovih naglašajo Ducejevo ugotovitev spopada dveh svetov in ameriške uvrstitve med sile, ki so proti Osi. V ostalem listi govora ne komentirajo.

Il Conducator al Duce

Roma, 6. luglio. s. Il Conducator dello stato romeno generale Antonescu ha inviato al Duce il seguente telegramma:

A nome mio e dell'intero popolo romeno da venti secoli sentinella della latinità e della civiltà ad Oriente, Vi esprimo i più fervidi sentimenti di riconoscenza nel momento che i prodi soldati dell'Italia fascista giungono sulla terra della Dacia a combattere a fianco dell'esercito romeno per la civiltà dell'Europa strettamente legata alla storia dell'Italia e a suggellare così con comune sacrificio di sangue i vincoli indistruttibili che uniscono i nostri popoli. — Generale Antonescu.

Weygand podrejen Darlanu

Vichy, 6. avgusta. s. Francoski službeni list je objavil dekret, ki določa, da je general Weygand kot generalni delegat za francoske oborožene sile v Afriki podrejen podpredsedniku vlade admiralu Darlanu. Darlan bo v bodoče dajal Weygandu navodila v vseh vprašanjih obče politike.

Turki zahtevajo pojasnila o namerah Londona

Sofija, 6. avgusta. s. Listi v Ankari beležijo, da je turška javnost zelo vznemirjena in sovražno razpoložena nasproti Angliji zaradi »Timesovega« načrta, da se vse države južnovzhodne Evrope prepu-

General Antonescu Duceju

Bukarešta, 6. avgusta. s. Vodja rumunske države general Antonescu je poslal Duceju naslednjo brzojavko:

V svojem imenu in v imenu vsega rumunskega naroda, ki je 20 let stražil latinitavo in civilizacijo na vzhodu, vam izražam čustva tople hvalečnosti v trenutku, ko ponosni vojski fašistične Italije prihajajo na zemljo Dacije, da bi se borili ob strani rumunske vojske za evropsko civilizacijo, ki je tako tesno vezana na zgodovino Italije in da bi na ta način započeli skupne žrtve krvi in neporušnih vezí, ki spajajo naša dva naroda. — General Antonescu.

Španski poslanik v Zagrebu

Madrid, 6. avgusta. s. Za izrednega poslanika Španije v Zagrebu je bil imenovan Vicente Gonzales Y De Amare De la Torre.

Madžarsko-finska pogodba

Budimpešta, 6. avgusta. s. Tu je bila podpisana nova trgovinska pogodba med Madžarsko in Finsko. Pogodba je znana na obsejni izmenjavi blaga.

Eksc. Visoki Komisar v Narodni tiskarni

Njegovo veliko zanimanje za tiskarska podjetja — Znatna podpora brezposelnim novinarjem in stavcem

Ljubljana, 6. avgusta. Včeraj popoldne je Visoki Komisar Eksc. Emilio Grazioli obiskal Narodno tiskarno in si z zanimanjem ogledal delavnice, v katerih z ročnim, strojnim in umskim delom nastajajo »Jutro«, »Domovina« in drugi listi ter tiskovine.

Najvišjega predstavnika Fašistične Vlade v pokrajini, ki so ga spremljali poveljniki Zveze pomožnih središč Gatti, generalni inšpektor Ministrstva za ljudsko kulturo dr. Franco, šef tiskovnega urada Visokega Komisarata K. Tigoli in drugi funkcionarji, je v večji sprejeli predsednik Gustav Praprotnik s člani konzorcija in glavnimi uredniki. Predsednik Praprotnik je Visokega Komisarja pozdravil in mu želel dobrodošlico s prošnjo, da bi ohranil se nadalje podjetju vso naklonjenost. Visoki Komisar je vrnil pozdrav z željo, da bi podjetje tudi vnaprej uspevalo in delovalo v blagor skupnosti.

Visoki Komisar si je potem ogledal vse prostore v hiši, uprave listov, uredniške prostore, kjer so mu bili predstavljeni posamezni uredniki, strojniki in stavci ter direktorske prostore. Po ogledu tiskarne se je vrnil v stavico, kjer se je zbralo delavstvo z vsemi nameščenimi in uredniki. Tu se je predsednik Praprotnik ponovno zahvalil Visokemu Komisarju za obisk z željo, da bi izkazoval podjetju in njegovim nameščenim ter listom podjetja še nadalje blagohotno naklonjenost.

Visoki Komisar je nagovoril zbrane nameščenice, poudarjajoč, da bo mogoče v bodočnosti odstraniti z dobro voljo ves težen položaj, ki je nastal v takih podjetjih po vojni. Zavedati se moramo, da Fašistična Vlada ne razlikuje delojemalcev od delodajalcev, kajti vsaka delovna enotica je

skupnost, ki naj z združenimi močmi prispeva za blagor celote. V sedanjem času je tisk važno sredstvo za ustvarjanje pogovora za boljše bodočnost. Posebna naloga pritice slovenskemu tisku sedaj. Naj bo najboljše sredstvo za obveščanje ljudstva o prizadevanjih Vlade in njenih predstavnikov, ki po volji Duceja ustvarjajo v novih razmerah novo življenje v najmlajši italijanski pokrajini. Dejanja govore dovolj prepričljivo o doseganih uspehih izvrševalcev volje Duceja, ki je od vsega početka ukrenil vse potrebno, da se Ljubljanska pokrajina v vsakem pogledu dvigne. Z velikimi javnimi deli se pospešuje gospodarstvo pokrajine. V kratkem bo objavljeno sporočilo o prvi etapi javnih del, ki bodo izvedena v pokrajini za vsoto nad 83 milijonov lir. Za leto pa se bo pričela uredničevati tudi že druga etapa javnih del v pokrajini.

Visoki Komisar je prepričan, da bo slovenski narod vračal lojalnost za lojalnost, ki jo kaže Vlada, ker bo le tako zagotovljen uspeh velikega obnovitvenega dela v pokrajini.

Okoli Visokega Komisarja zbrani nameščenici so z odobravanjem sprejeli besede Eksc. Emila Grazioli, ki kaže posebno zanimanje tudi za razmere v tiskarskih podjetjih in v novinarskih krogih, saj je po prizadevanju Visokega Komisarja določila Zveza profesionalistov in umetnikov, kateri pripada tudi italijanski novinarjski sindikat, poklonila Tovariškemu skladu Slovenskega novinarskega združenja za brezposelne novinarje velikodušno podporo 20.000 lir. Sam Visoki Komisar pa je namenil vsoto 20.000 lir za brezposelno grafično delavstvo.

Naznanilo o velikodušnih podporah so

nameščenici sprejeli z velikim veseljem na znanje in so se zahvalili Visokemu Komisarju, ki je pred slovesom izročil denarno podporo tudi za najpotrebnejše delavce podjetja, ki morajo skrbeti za večje družine.

Še prej, okrog 16., je Visoki Komisar obiskal tudi prostore »Slovenca«, kjer so ga sprejeli generalni ravnatelj, tehnični ravnatelj ter zastopniki tiskarne. Visoki Komisar si je ogledal posamezne oddelke podjetja. V uredniški dvorani so se zbrali okrog njega uredniki in uradniki ter delavci. Ekscelencija Grazioli se je z njimi razgovarjal in se zanimal za njihov položaj. Visoki Komisar je imel kratke govore, v katerem je opozoril na vlogo listov za medsebojno sporazumevanje narodov in še posebej na vlogo slovenskih listov, ki naj olajšajo lojalno sodelovanje nove pokrajine v okviru Fašistične Italije. Visoki Komisar je določil poseben znesek za podporo delavcem podjetja z večjim številom otrok.

V vojaški bolnici

Malo pred 18. je Visoki Komisar obiskal vojaško bolnišnico. Tu so ga sprejeli načelnik bolnišnice in višji oficirji, med njimi tudi zastopnik divizijskega poveljnika, ki je bil službeno zadržan.

Visoki Komisar je podrobno pregledal vse oddelke. Vedno znova se je ustavljal ob bolniških posteljah in se razgovarjal z bolniki, se zanimal za njihovo zdravstveno stanje in za njihove družine. Pregledal je tudi posamezne operacijske in druge sobe, ambulante in druge naprave. Nato se je Visoki Komisar, ki je bil v bolnišnici sprejet z velikim navdušenjem, spet vrnil na Visoki Komisarjat.

La visita dell'Alto Commissario alle aziende editoriali

Le alte parole dell'Ecc. Grazioli alle maestranze e ai giornalisti — Le provvidenze per i disoccupati e meno abbienti

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana ha dedicato ieri buona parte del pomeriggio alle visite delle aziende editoriali della città e si è intrattenuto in un secondo tempo al capezzale di alcuni soldati ricoverati presso l'ospedale militare. Accompagnavano l'Ecc. Grazioli il centurione Gatti, vicecomandante federale dei centri di assistenza, il gr. uff. dott. Franco, ispettore generale del Ministero della Cultura Popolare, il capo dell'Ufficio Stampa comm. Tigoli e altri funzionari.

Subito dopo le 16.30 l'Eccellenza l'Alto Commissario ha voluto visitare la sede dei giornali »Jutro« e »Slovenski Narod«. Sulla porta d'ingresso, dove si erano radunati tutti i dirigenti, gli ha dato un devoto benvenuto il direttore generale dell'azienda. L'Alto Commissario ha fatto una minuziosa visita ai reparti delle amministrazioni di ambedue i giornali, alle redazioni e alla tipografia. Dovunque è stato salutato fervidamente dalle maestranze e dai redattori, intenti al loro lavoro.

Tutta la famiglia della Tipografia nazionale e dei giornali si è poi raccolta nella tipografia, dove l'Alto Commissario è stato nuovamente salutato dal direttore generale al quale ha ringraziato per le espressioni rivoltegli. L'Alto Commissario ha promesso il suo aiuto nei limiti del possibile per il potenziamento dei giornali ed ha messo in rilievo la loro missione nella provincia dove vanno a diffondere l'opera dell'autorità fra la popolazione chiamandola alla collaborazione più leale con la quale gli sarà assicurata la pace serena e lo sviluppo laborioso per tutto il futuro. L'Alto Commissario ha precisato come alla lealtà dell'Italia Fascista si debba rispondere con pari lealtà.

L'Eccellenza Grazioli ha annunciato le provvidenze concesse ai giornalisti e ai tipografi. La Confederazione dei professionisti e artisti, presieduta dal cons. naz. Di Marzio ha per l'interessamento dell'Alto Commissario destinato al fondo assistenza della Società dei giornalisti sloveni il cospicuo importo di Lire 20.000. Altre 20.000 Lire ha destinato l'Alto Commissario al

fondo per i tipografi disoccupati. L'Alto Commissario ha infine assegnato un importo agli operai della nostra azienda con più figli.

Quando le vibranti acclamazioni, che hanno sottolineato il suo discorso si sono taciute, l'Ecc. Grazioli ha lasciato il giornale ed è rientrato all'Alto Commissariato.

Precedentemente l'Alto Commissario ha visitato lo »Slovenec«, dov'è stato ricevuto dal direttore generale e da altri dirigenti la tipografia. L'Eccellenza Grazioli ha visitato attentamente i vari reparti della tipografia, della redazione e dell'amministrazione. Nel salone principale del giornale ha parlato alle maestranze e ai redattori. L'Alto Commissario ha espresso il suo compiacimento per l'opera costante prestata onde potenziare l'azienda ed ha sottolineato come i giornali possano essere strumenti per la comprensione tra i popoli e come quelli sloveni siano chiamati a facilitare sul piano della leale collaborazione i rapporti fra la nuova provincia e l'Impero di Roma. Calorosi saluti hanno coronato le parole dell'Alto Commissario, che ha poi lasciato la sede del giornale.

L'Alto Commissario all'ospedale militare

Lubiana, 6 agosto.

Poco prima delle 18 l'Alto Commissario ha visitato l'ospedale militare. Erano a riceverlo sulla porta del nosocomio, il direttore medico, numerosi ufficiali superiori, uno dei quali rappresentava pure il Comandante la divisione militare assente per ragioni di servizio.

L'Alto Commissario ha visitato i reparti, si è soffermato presso i letti dei ricoverati interessandosi alle loro condizioni di salute e di famiglia; poi ha visitato i gabinetti, le autoambulanze e servizi vari dell'ospedale e poco dopo le 18 è rientrato in sede.

Tečaji za hišne gasilce

Sedem ur pouka v treh dneh v Mestnem domu

Ljubljana, 5. avgusta.

Hišne gasilce bo začela vezbati mestna zaščitna šola. Vsi hišni nadzorniki v ožjem nevarnostnem okolju, torej tam, kjer je hišna zaščita obvezna so v tej šoli že dobili osnovna navodila o organizaciji hišne zaščite, o zaščiti pred požarom in o prvi pomoči. Hišni nadzorniki ali nadzorniki hišne zaščite so organizatorji in vodniki pri vseh ukrepih za zavarovanje dotične hiše proti napadom iz zraka, proti požaru in drugim elementarnim nevarnostim. K tej organizaciji spada tudi izbira in vezbanje pomožnega osebja. Zlasti važno je pa gasilsko pomožno osebje, ki ga mora biti tem več, čim večja je hiša.

Da se hišnim nadzornikom to delo olajša, predvsem pa zaradi tega, da ti hišni gasilci in pomočniki hišnega nadzornika dobe več izkušenj, prireja zaščitna šola posebne tečaje z demonstracijami in praktičnimi va-

jami. Tečaji bodo trajali skupno 7 ur v treh dneh, bodo pa v Mestnem domu. Počevali in vezbali bodo strokovnjaki zaščite in gasilstva. — Vsi hišni posestniki v ožjem nevarnostnem okolju bodo povabljeni, naj izpolnijo prijavo, ki so jo že pred nekaj časa dobili zaradi organizacije hišne zaščite, predvsem pa glede nove izbire in izpolnitve hišnega gasilstva. Pri teh navedenih lahko navedo tudi čas, ki ga smatrajo za najugodnejšega za tečaj (dopolodne, popoldne ali zvečer).

Gotovno bo odziv prav tako velik kakor je bil pri tečajih za nadzornike hišne zaščite, ko je bila udeležba že na prvo vabilo 90 odstotna. Hišni posestniki naj se pri izbiranju pomočnikov in hišnih gasilcev posvetujejo s svojim nadzornikom hišne zaščite. Prijave naj hišni lastniki oddajo takoj ko dobe poziv, da bo mogoče pri tečajih izkoristiti čim več za praktične vaje ugodnega vremena.

Življenje na živilskem trgu

Mnogo blaga iz južnih pokrajin — Več uvoženega kakor domačega krompirja

Ljubljana, 6. avgusta.

Gospodinja, ki si hoče ogledati zdaj vse blago na trgu, ima že mnogo dela. Včasih so bile gospodinjice tako izbirične, da so napravile najprej celo ekskurzijo po trgu, preden so se odločile za nakup. Pritoževale so se nad dragino in barantale so pri 25 parah. Toda barantale niso le najvernejše, temveč tudi nekatere izmed tistih, ki so pozneje, ko je bila manjša izbira blaga, najbolj licitirale za živila in ki so se vedno ob ugodni priliki pripravljene ponuditi za blago celo več kakor pričakuje prodajalca. Vendar si mora gospodinja tudi zdaj dobro ogledati blago na trgu, preden kaj kupi. Izbira na zelenjadem trgu je lepa, a čim več je blaga, tem bolj so kupovalke izbirične.

Zdaj pa gospodinjice ne izbirajo tako dolgo po trgu, da bi našle čim cenejše blago, ker je večina cen maksimiranih in ni več mogoče z uspehom barantati, a zato tem bolj gledajo na kakovost, da bi ne kupile slabše vrste živil po isti ceni, kakršna je predpisana za boljše vrsto. Razumljivo je, da nekoliko nižje cene zelo vlečejo. To se je pokazalo zelo dobro včeraj in danes. Tržaški trgovci je dobili dovoljenje, da sme prodajati sadje in sočivje na stojnicah na trgu in po mestu. Dovoljenje so mu dali pod pogojem, da bo prodajal ceneje predvsem sadje, ki si ga meščani letos tako žele. Naval na stojnice je bil takoj velik že zaradi tega, ker vsaka novost pri nas vleče. Blago je v resnici cenejše.

Kupčija je pa včeraj zelo cvetela na vseh stojnicah. Trgu davi je bil velik naval na stojnice na trgu. Številne prodajalke so komaj zmagovale temu. Napredaj je bilo največ sadja, marelice, breskev, hrušk in jabolk. Zato je pa bila tem slabša kupčija pri branjavih, ki ne morejo prodajati ceneje, ker blago prejemajo od trgovcev.

Prva slovenska zadruga

Bila je ustanovljena 1. 1856. pod imenom »Družba v denarno pomoč obrtnikom in rokodelcem v Ljubljani«

Ljubljana, 6. avgusta. Za razumevanje zgodovine našega združenstva in naših socialnih ter narodnostnih razmer je pomemben prispevek o naši prvi zadrugi, ustanovljeni v Ljubljani. Napisal ga je tajnik Zveze slovenskih zadrug D. Schauer v »Združnem vestniku« in ga objavila Narodna zadruga slovenskega »Zdrugar« ob javljanih zanimivih podatkih.

Prvo slovensko zadrugo so ustanovili ljubljanski obrtniki. Sredi prejšnjega stoletja so čutili naši obrtniki živo potrebo po gospodarski samopomoči. Mali obrtnik in trgovec sta težko našla kredit in v slabih časih sta bila prepuščena sama sebi. Rokodelci so se tudi zelo težko osamovoljili. Malo obrtniško podjetje se ni moglo razviti, ker je bilo obrtniške premoči organizirano, pri zgornjih gospodarskih plesteh pa ni imelo zaslombe. Zato je bil namen

društva, prve ljubljanske in slovenske zadruge, dajanje posojil za obratovanje in pospeševanje varčnosti med obrtniki. Član je lahko postal vsak obrtnik ali mali trgovec v Ljubljani in bližnji okolici. Zaslugo za ustanovitve zadruge, ustanovljene leta 1856, je imel predvsem Jan Horak, rokavičar. Vsak član je moral plačati 2 goldinarja vpisnine in prvo leto najmanj v obrok 8 in drugo tretje najmanj po 6 gl. kot hranilno vlogo. Hranilne vloge so bile obvezne.

Zadruga se je kmalu razveseljivo razvila in imela je od leta do leta več denarne prometa. Uspevala je tudi v letih, ko so se začele množiti kreditne zadruge, hranilnice in banke, čeprav je tedaj članstvo malo nazadovalo. Leta 1887 je zadruga dobila nova pravila in preimenovala se je v Obrtno pomožno društvo v Ljubljani, r. z. o. z.

Posledicam svetovne vojne se ni mogla izogniti tudi ta stara zadruga. Potrebno je bilo razširiti njeno delovanje na široko podlago, tako da je ustanova kot zadruga izgubila svoj značaj. Leta 1920 je prišlo do likvidacije, ki jo je prevzela Obrtna banka v Ljubljani. Po likvidaciji je ostal rezervni sklad pri Obrtni banki pod imenom Podporni sklad Obrtnega pomožnega društva. Z dohodki tega sklada podpirajo onemogle obrtnike. Tako stara ustanova še vedno služi obrtnikom s sadovi dela dobrih organizatorjev iz prejšnje dobe.

Na to zadrugo smo opozorili zaradi tega, ker je bilo prej še vedno vprašanje, ali je bila ta ustanova res prva in prava zadruga v naših krajih. Pisec je dokazal, da je bila to res prva slovenska zadruga.

DANES TOČNO OB 20. URI

VESELI TEATER

PREDPRODAJA VSTOPNIC V DELAVSKI ZBORNIK

OD 10. DO 13. IN OD 17. DO 20. URE

Boleznica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 6. avgusta: Gospodovo spreminjenje. Sikst II.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Trpeča srca.

Kino Sloga: Roke kvišku!

Kino Union: Student na krivih potih.

Veseli teater ob 20. v Delavski zbornici.

Razstava Gaspari-Smerdu-Dremelj v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Radijski spored

Petek 8. avgusta 1941-XIX.

7.30: poročilo v slovensčini, 7.45: pestra glasba — v odmoru napoved časa, 8.15: poročilo v italijanskem, 12.30: poročilo v slovensčini, 12.45: operetna glasba, 13. napoved časa — poročilo v italijanskem, 13.15: Komunique Glavnega stana Oboroženih Sil v slovensčini, 13.17: italijanske vojaške himne in pesmi — orkester in zbor pod vodstvom mojstra Arlandija, 14: poročila v italijanskem, 14.15: orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizza, 14.45: poročilo v slovensčini, 17.15: moderna glasba — Mali Adamčev orkester ter duet Jožek in Ježek, 19: tečaj italijanskim, poučuje prof. dr. Stanko Leben, 19.30: poročila v slovensčini, 19.45: simfonična glasba, napoved časa — poročila v italijanskem, 20.20: slovensko predavanje, 20.30: Radijski orkester pod vodstvom Draga Marija Sijanica ob sodelovanju mezosopranske Mlle Kogejve in tenorista Ivana Francila, v odmoru slovensko predavanje, 22: godalni orkester pod vodstvom mojstra Manna, 22.20: orkester na pihala, pod vodstvom mojstra Storacia, 22.45: poročilo v slovensčini.

Iz angleškega parlamenta

Znani angleški državnik William Gladstone je moral že v visoki starosti s svojo zadnjo vlado odstopiti in se umakniti v dolgočasno opozicijsko življenje. Pozneje je sel nekoga dne poslušati sejo spodnje zbornice. Seboj je vzel eno svojih mladih vnukin, da bi ji pokazal parlament. Otrok je pazljivo in začuden ogledoval govornike, ki je otvoril s slavnostnim obrazom zasedanje z običajno molitvijo. — Kdo pa je ta mož in kaj počneja tu? — Je vprašala dekletce tiho svojega deda. — To je speaker, otrok moj, — je odgovoril Gladstone ironično. Ozre se vedno na poslance, potem pa molči za svojo domovino.

Zgodovinar Heyck umrl

V starosti 79 let je umrl znani nemški zgodovinar Edvard Heuck, avtor tri zvezke obsegajočega »Nemške zgodovine« in mnogih del tako o Florenci in Mediehi, o cesarju Maksimiljanu I., o Lutru, Bismarcku itd. V začetku svojega znanstvenega delovanja je odkril Heyck v arhivu Karlsruhe dokumente, obsegajoče neznano gradivo o težnjah velikega Kurfürsta Fridricha Wilhelma.

Ljubljanske ulice dobe dvojezične napise

Razlika bo le v tem, da hišne številke ne bodo imele napisa uličnega imena

Ljubljana, 6. avgusta.

V smislu in soglasju z naredbo Visokega Komisarja bodo vse ulice dobile v kratkem dvojezične napise. Spremembe ne bodo velike: razlika bo le v tem, da hišne številke ne bodo imele napisa uličnega imena. Kjer so ulice izredno dolge, bo na nekaterih izjemno napis ostal. Ime ulice bo kakor doslej na začetku in koncu ulice ter na važnejših križiščih na veliki zeleni pločevinasti tabli.

Nekatere ulice so že dobile nova imena. Tako se imenuje ulica od glavne pošte do vhoda v Tivoli Ulica 3. maja (prejšnja Aleksandrova), 3. maj je dan ustanovitve Ljubljanske province. Sosednja vzporednica od Selenburgove ulice mimo Narodne tiskarne do Levstikove ulice se imenuje Puccinijeva ulica (prej Knaflijeva). Puccini je bil italijanski skladatelj (1858—1924), katerega dela so dobro znana tudi našemu opero ljubčemu občinstvu, saj so njegove opere Boheme, Tosca, Madame Butterfly redno na repertoarju našega opernega gledališča. Naj opozorimo takoj, da je Knaflijeva ulica ostala, le da se zdaj tako imenuje bivša Dvořakova ulica, torej ulica, ki nadaljuje Pražakovo oziroma Slomškovo do Vošnjakove ulice. Knafelj je bil velik mecen kranskihih dijakov na Dunaju in je živel v 17. stoletju.

Druga vzporednica z Ulico 3. maja je Verdijeva ulica (bivša Galjeva) od nebotičnika do Tomanove ulice. Tudi Verdi je znan in po vsem svetu cenjen italijanski kompozist, ki je živel od 1813. leta do 1901. Našteli bi lahko dolgo vrsto njegovih najbolj znanih del, dovolj je pa menda, če opozorimo na opere Aida, Rigoletto, Trubadurja, Traviato, Ples v maskah itd., ki so znane tudi pri nas najširšim slojem.

Na Prulah je prišel do svoje ulice pokojni univerzitetni profesor na ljubljanski univerzi dr. Prijatelj, ki je izredno zaslužen mož za našo slavistiko in leposlovje. Prijateljeva ulica (bivša Sokolska) vodi od Gruberjevega kanala do Zabjeka vzporedno s tokom Ljubljane za prulsko meščansko šolo.

V Trnovem imajo sedaj tudi Mandeljevo ulico (prejšnja Svabičeva), ki veže Trnovski pristan in trg Pred konjušnico. Mandelj je bil v 16. stoletju prvi tiskar na Ljubljani, v katerega tiskarni se je tiskala prva v Ljubljani tiskana knjiga »Jesus Sirach« v slovenskem jeziku.

Od šentpetrskega mostu do Tabora vodi Skofia ulica (prejšnja Fügnerjeva), kakršno ime je ulica pred leti že imela po tamkajšnji škofijski pristavi in nekdanjem škofijemskem posestvu. Če gremo po Taboru in Maistrovi ulici naprej nas pripelje pot na Cesto soške divizije (bivša Masarykova), ki teče vzporedno z železniško progo mimo glavnega kolodvora.

Kolodvorsko in Ilirsko veže Petrkova ulica (bivša Komenskega ulica). Petrarka je bil slaven italijanski pesnik (1304—1374) znan zlasti po svoji ljubezni do izvoljenke Laure, ki so ji bile posvečene njegove pesmi »Canzoniere«.

V Poljanskem okraju imajo tri nova imena. Od Strelške do Domobranske ulice, kjer je vojašnica Vojvode Piemontskega držal lep dvorec, ki se sedaj imenuje Peruškova ulica (prejšnja Mšičeva), po slovenskem slikarju. Nekako v sredini je kratka spojnica med novo Peruškovo in Strelško ulico, ki se imenuje Quallova ulica (prejšnja Kumanovska). Neosredno za vojašnico Vojvode Piemontskega je Kumanova ulica (prejšnja Koenovska).

V Šiški je nova Javornikova ulica (prejšnja Ruska), ki se odprepi nasproti teniškim igriščem SK Ilirije mimo nivovarne Unije in vodi k gorenjskemu kolodvoru. Od Gasilske se odcepi pri šoli Stefanova

ulica (prejšnja Srbska), ki pelje do Cernebove. Blizu nove cerkve pri Verstovškovi 51 je Videmska ulica (prejšnja Mažuraničeva), imenovana po mestu Vidmu v Italiji.

V Bežigraskem okraju je nova Ulica sv. Marka (prejšnja Suvoborska), ki prečka mimo stadiona Vodovodno cesto. Po tem svetniku, ki je bil zaščitnik beneške republike, je imenovana slovita bazilika v Benetkah. Kjer se konča Ulica sv. Marka, se začneja pravokotno na njo Parnova ulica (prejšnja Kobariška), imenovana po slovenskem skladatelju.

Na drugi strani Tyrševe ceste se začneja pri bežigraskem gmachu Albanska ulica (prejšnja Beogradska). V bližini je skupini novih hiš ob Linhartovi ulici Marconijeva ulica (prejšnja Ulica carja Dušana). Marconi je bil slovit italijanski izumitelj zaslužen za radiotelegrafijo. V skupini hiš v bližini bivše smodnišnice je nova tudi Cerkev ulica.

S tem pa nova ureditev še ni zaključena. Nova imena bodo dobile še nekatere druge ulice in trgi, katerih imena ne odgovarjajo novim političnim razmeram.

Ameriške grožnje Franciji

Berlin, 6. avg. s. Summer Welles je smatral za potrebno, da opozori vlado v Vichyju na stališče Zedinjenih držav v prav grozeči obliki. Berlinski pooblaščenec krog pripominja glede na te izjave, da je sedaj iz razumljivih razlogov dolžnost Francije, da na to grožnjo odgovori. Grožnja Bele hiše pa v ostalem nikogar ne preseneča. Svet se je lahko samo še enkrat prepričal o metodah in sistemih, s katerimi meni Roosevelt, da bo lahko dosegel svoje cilje.

Uspeh

protiletalskih žarometov

Berlin, 6. avg. s. V zadnjih tednih so opravile nemške baterije protiletalskih žarometov ogromno delo. Specializirani oddelki so dokazali velike sposobnosti in so uspešno intervenirali v 240 primerih. V treh primerih je bil nemški žarometom posrečilo desorijentirati sovražne letalce, ki so spriči blesteče svetlobe izgubili kontrolno nad svojimi aparati, tako da so tresli na tla.

Član spodnje zbornice

pred vojaškim sodiščem

Lizbona, 6. avg. s. Iz Londona poročajo, da je državni podtajnik pri vojnem ministrstvu v zbornici izjavil, da je bil konzervativni poslanec major sir Paul Letham aretiran in izročen vojaškemu sodišču. Obtožen je bil hudih prekrškov vojaških zakonov. Glede na osebnost aretirane poslanca je ta izjava napravila globok vtis v londonskih krogih. Za sedaj še niso znani prekrški, ki jih je obtožen major Letham, sodijo pa, da gre za izredno važne stvari, ker vlada ni mogla kakor ob drugih prilikah prikriti stvari, ki značilno obeležujejo splošni moralni položaj v Angliji.

Nove portugalske ladje

Bilbao, 6. avg. s. Na račun portugalske vlade bodo v tujakinskih ladjedelnih zgradili tri tovrne in eno petrolejsko ladjo.

Ob 70 letnici smrti Miroslava Vilharja

kalškega graščaka, slovenskega pesnika, pisatelja, skladatelja in politika

Ljubljana, 6. avgusta

Na današnji dan pred sedemdesetimi leti je v starosti 53 let umrl kalški graščak — slovenski pesnik, pisatelj, skladatelj in politik Miroslav Vilhar. Z njim je takrat izginila z razgibane pozornice narodnega in političnega prebujanja slovenskega naroda zanimiva osebnost.

Rodil se je 7. septembra 1818 v Planini in po opravljenih osnovnošolskih in srednješolskih študijah se je posvetil pravu. Toda po naravi vesel, živahen mladenič ni bil preveč vnet za akademsko študijo. Oče ga je zaradi tega poklical domov, kjer je prevzel graščino na Kalcu pri Senožečah. Prejel mlačen in nezavezan je tu postal goščar narodnjak in slovenski pesnik. Sodeloval je najprej pri »Novicah«, kmalu pa se je opogumil in dve leti po marčni revoluciji 1. 1850 je izšla njegova »Igra s pesmami Jamska Ivanka«. Leto nato je izdal »Slovenski koledar«, ki je bil prav za prav zbirka pesni. Kasneje je sodeloval pri Jančičevi »Slovenski Bčeli« in pri »Slovenskem glasniku«. Leta 1852 je izdal trikrat po šest pesmi, ki jim je skomponiral nappeve. Leta 1860 je zbral svoje »Pesmi« in jih izdal na 152. straneh. Ta zbirka je njegovo najbolje delo, pri katerem je očitna pomoč Fr. Levstika, ki je takrat bival pri njem. Imel je še mnogo literarnih načrtov, toda leta 1861 je bil izvoljen za poslanca v deželni zbor in preselil se je v Ljubljano. Tu je začel izdajati politični časopis

»Naprej«, ki ga je urejeval Levstik. Toda »Naprej« je bil kratkega veka: zadušila ga je tiskovna pravda, v kateri je bil Vilhar obsojen na šest tednov zapore. S tem je opustil svoje politično udejstvovanje, se preselil nazaj na Kalc, kjer se je lotil pisanja iger ter jih nekaj tudi izdal. 6. avgusta 1. 1871 je umrl.

Vse Vilharjevo delo in življenje označuje ta doba, v kateri je živel, in njegov rek je veseljaski značaj. Leta 1848 je izbruhnila v Avstriji znana »marčna revolucija«, ki je razglasila in dala avstrijskim narodom narodno svobodo tiska in ustavo, odpravila podložnost kmetov itd. Iskra prižgana na Dunaju je planila tudi med Slovence, ki sicer na ta preobrat niso bili preveč pripravljeni. Redko je bilo izobraženstvo, ki je čutilo slovensko in živele za pravice svojega naroda. O kakem načrtu političnem in narodnem delu z jasnim smotrom pa do 1. 1848 ni bilo niti govora. Zagon, ki ga je dobilo prebujevalno deelo s preobratom, je bil mogočen in je dajal smer skoro vsem političnim borbam kasnejših desetletij. Vodilni slovenski možje tedanjega časa Majar, Bleiweis in mnogi drugi podpirali od zavedne mladine so formulirali politične in narodne zahteve Slovencev. Uspehi formalno niso bili kaj pomembni. Reakcija, ki je sledila, je takoj ukinila vse pridobitve leta 1848. Toda zasejano seme je pognalo močne klice in korenine. Počasi so se začele gibati me-

čanske in kmečke slovenske množice. Zaveš narodne skupnosti in nujnosti skupne borbe je zmagovala v vseh vrstah.

V takem času je živel Vilhar in s svojim delom priložil pomemben tribut h kasnejšim uspehom. Njegovo pesništvo in skladateljsko delo je za to dobo neprecenljivega pomena, čeprav morda marsikatera njegova pesem ne vzdrži smeri strogih leposlovnih zahtev. Mož vselega temperamenta, ki je imel vedno rad okoli sebe živahne ljudi, je pesnil lahke, ljubavne, navdušujoče pesmi. Sproti jim je zlagal napeve, ki si ga ni bilo težko zapomniti. Bile so ljudske pesmi v pravem pomenu besede, ki so osvajale preprostega človeka, bile so izraz njegovih misli. Vilharjeva pesem je naglo prodirala med narod in zmagovala povsod. Slo je tako daleč, da so ljudje peli njegove pesmi, ne da bi vedeli kdo je njih duhovni oče. Vilharjeva pesem je postala narodna pesem! In če Vas spominjam samo na nekatere: Rožice bom trgala, Bom šel na planine, Ko tičica sem pevala, Po jezeru, Lipa zelenela je, Na goro itd. mi boste pritrili.

Ce nič drugega, že samo to zadostuje, da se ga danes ob sedemdesetletnici njegove smrti spominjamo z iskrenim spoštovanjem. Bil je pesnik, bil je skladatelj, dramatik in politik. S svojim delom je zasluženo za važno dobo razvoja in napredka slovenskega naroda!

Boj med uvoženim in domačim krompirjem

Preskrbovalni urad bo prodajal še druga živila

Ljubljana, 5. avgusta

Boj med uvoženim in domačim krompirjem je bil odločen že dva dneva, ko je mestni tržni urad v dogovoru s pridelovalci, prodajalci in zastopniki konzumentov določil maksimalno ceno domačemu krompirju na 1 L. Naše dobre in izkušene gospodinjice so takoj spoznale polno vrednost populnoma zrelega, zdravega in res lepega uvoženega krompirja ter so zato pokupile vso zalogo mestnega preskrbovalnega urada, čeprav je bil njegov uvožen krompir po 1.55 L, domačega krompirja je bilo pa na trgu precej po 1 L. Fidihi 2.500 kg krompirja, seveda najlepšega uvoženega blaga, je mestna stojnica prodala v ponedeljek in torek ter tako razprodala dosedanj zalogo, danes, v sredo, pa prične prodajati novo zalogo enako lepega uvoženega krompirja že po 1.40 L.

V korist uvoženemu krompirju so bitko za krompir odločile naše gospodinjice, ki

pač najbolje vedo, kateri krompir kupijo najboljše. Mestni preskrbovalni urad bo zakladal mestni živilski trg toliko časa z uvoženim krompirjem po čim najnižjih cenah, dokler ne bo na trgu dosti domačega in res populnoma zrelega in izdatnega krompirja po maksimalni ceni 1 L. Posebno se je pa mestnemu preskrbovalnemu uradu spet posrečilo, da je znižal cene breskav, ki so jih doslej na trgu prodajali po 7 do 8 L. Samo za poskušnjo je v ponedeljek prodal manjšo količino lepih breskev po 5.50 L in že so cene breskav po vsem trgu padle celo še pod to ceno. Tako bo mestni preskrbovalni urad še nadalje delal ter prodajal najrazličnejše predmete, ki bi jih hoteli drugi prodajati po previsokih cenah, da bo prebivalstvo z vsem, kar je mogoče dobiti, preskrbljeno po čim najnižjih cenah ter nikdo ne bo mogel izkoristiti sedanjih razmer za svoje sebične namene.

Za hrbtno glavnega kolodvora

si po dolgem oklevanju podajata roko Bežigrad in Zelena jama

Ljubljana, 6. avgusta.

Razsežno polje med Tyrševo in Smarčinsko cesto, kjer so idealne gradbene parcele, vsa leta po svetovni vojni, ko je bila gradbena delavnost v mestu na visoki, ni privlačevala tistih, ki so gradili nove hiše. Medtem ko je vzdolž Tyrševe ceste nastal najmodernejši mestni okraj na prostoru današnjega Bežigrada in še mnogo dlje v Stozicah vse do Jezice ter je na drugi strani bila pozidana Zelena jama, dasi stoji v območju največjih ljubljanskih tovarn, je na drugi zemlji za Vilharjevo ulico proti Tomačevemu rasel krompir, fižol in trava. Ta presenetljivost v gradbenem razvoju Ljubljane, ki so jo še ostreje poudarjale številne gramozne jame, odkoder so gradbene trdnice odvažale na debelo potrebno gradivo, se da v veliki meri opravičiti s še danes neresnim železniškim vprašanjem. O tem je bilo že mnogo govora, izdelani so bili veliki načrti, toda za temeljito rešitev so bila potrebna ogromna sredstva in tako se bo treba zdaj lotiti tega važnega problema.

Kljub temu pa se je položaj le nekoliko izboljšal. K temu je delno pripomogla nova tramvajska proga do Sv. Križa, nedvomno pa tudi postavitev nove bežigradske gimnazije za artilerijsko vojašnico. »Ofenziva« se je začela že pred leti ob slepi progi blizu nekdanje smodnišnice, kjer je zraslo ducat hiš, ki so naznačevale smer razvoja proti pokopališču Sv. Križa. Bilo jih je dovolj, da so kratke ulice med njimi dobile imena (Luziško-srbska, Zagrebška, Foersterjeva, Cerkova in Albanska), vendar si pa opazovalec še ni mogel ustvariti prave slike, kako je

tod zamašljena parcelacija in rast nove Ljubljane.

Danes pa se že kažejo prvi obrisi. Za artilerijsko vojašnico in mestnimi hišami, v vrhu trikotja, ki ga tvori Linhartova ulica in spodnji del Albanske oziroma Celjske ulice zidajo zadnja dela neprenehoma dvonadstropne in trinadstropne hiše, ki imajo vse pogoje za prijetna bivališča. Tudi letos so zgradili dve hiši in za tretjo pravkar kopljejo temelje ter dovajajo gradbeni material. V novi hiši, ki sta že pod streho, so se sedaj naselili mizarji in kleparji, ki vstavljajo okna, vrata in dovršujejo žlebove naprave.

Nagli razvoj terja že tudi ureditve poti, ki so jih tamkaj med hišami shodili novi stanovalci. Tako je sedaj poslala mestna občina tri svoje delavce in parni valjar, ki so se lotili ureditve in utrditve spodnjega dela Albanske ulice, ki se bo, kakor je mogoče videti že sedaj, sčasoma razvila v dolgo vzporednico Tyrševi cesti: od bivše smodnišnice vse do Linhartove oziroma po Robbovi ulici do Vilharjeve ceste za glavnim kolodvorom.

Nova skupina hiš sega že vse tja do luščilnice riža. V bližini se odcepi od Linhartove, ki pelje k Sv. Križu, na desno v polje pot preko še zelenih trat in mimo gramoznih jam do druge skupine vil, ki je oporišče za skorajšnji stik in znanilec novega razvoja.

Tako si za hrbtno glavnega kolodvora podajata Bežigrad in Zelena jama roko po dolgem oklevanju. Upajamo na najboljšo, čeprav bi si želeli, da bi še enkrat regulirali Ljubljano in z izkopanim blatom zasuli ogromno luknjo, ki jo tvori velika gramozna jama tik ob Vilharjevi ulici.

Skopili so in kapunili

V veterinarski ambulanci na Domobranski cesti je bilo v nedeljo zelo živahno

Ljubljana, 6. avgusta

Ze nekajkrat smo pisali v našem listu o pomenu kastriranja kuncev in kapunov petelinov. Društvo Mali gospodar je že nekaj časa pripravljalo to važno »operacijo« na množici kuncjih samcev in mladih petelinčkov, da s tem pripomore k izboljšanju in donsnosti reje mali živali.

V nedeljo so mali gospodarji prinašali številne mlade živali v veterinarsko ambulanco na Domobranski cesti, kjer je dr. Koren skopil kunce, a ing. Greif je kapunil petelinčke. Ves dopoldan je bilo v ambulanci živahno in številni obiskovalci so se drenjali okoli miz ter opazovali z velikim zanimanjem, kako postajajo petelinčki kapuni in kunci skopljeni.

Težavnejša »operacija« je s petelinčki, ki se jih mora odpreti na obeh straneh prsnega koša med zadnjim in prednjim rebrom tako, da je mogoč s kleščami poseg v notranjost. Navidezno je tako rezanje boleče in marsikateri petelinček se je dokaj oporno branil. Dejansko pa pri spretnem operaterju žival skoraj ne čuti in povzroča bolečine v glavnem le prvi urez v kožo. Prvi pogled pa vendar pove, da pripada tak posel leee spretnemu praktiku in da je zelo zgrešeno, če se na splošno pečajo s kapunjenjem neveseli, ki le trpinčijo žival. Vsekakor je tudi za spretnega praktika kapunjenje dokaj delikatna opravka, za katerega mora imeti mirno roko in odločnost. Zategadelj se kapuni tudi bolj redko. Vendar nezdod ni

bilo, saj je podlegel pri številnih petelinčkih le en sam.

Enostavnejše je izgledalo skopljenje, čeprav tudi taka »operacija« ni za neveselje. Skopljenje je nedvomno lažje že spričo tega, ker ni potrebno posegati v notranjost.

Mali gospodarji so prinašali male in večje peteline in kunce razne starosti. Bile so že tudi po več mesecev stare živali, že skoro povsem odrasle, na katerih se je rezanje prav tako uspešno izvedlo.

Društvo Mali gospodar bo nadaljevalo s kapunjenjem in skopljenjem in zbira še nadalje prijave.

Kapunjenje ima izredno vrednost, ker kapuni hitreje dorasčajo in se čisto primerni, da doseže kapun kmalu 6 ali več kilogramov. Kapunovo meso je sočno, izredno okusno in v vsakem pogledu izdatno. Meso kapuna je neizmerno boljše nego petelinovo. Enako je s skopljenimi kunci. Tudi ti pridobivajo izredno na teži in meso je okusnejše. Poleg vsega je prednost tudi v tem, da so kapuni in skopljeni mirne živali, ki jih je lahko po več v enem prostoru. Z rezanjem je odpadla vsa bojevitost. Tudi znaki, ki jih dobivajo dorasčajoči samci, povsem izostanejo.

Ker se je reja malih živali prav zelo razširila, je nujno potrebno, da se v okviru te reje izvaja tudi vse, kar pripomore k izboljšanju in večji donosnosti.

Dobava mleka

Ljubljana, 6. avgusta.

Prehranjevalni zavod Visokega Komisariata poziva vse živinorejce na področju mesta Ljubljane, ki dobavljajo mleko neposredno svojim strankam ali prekupcem, da se zglase najpozneje do sobote dne 9. t. m. dopolnide med uradnimi urami pri Prehranjevalnem zavodu odseku za mleko, Gosposka ul. 12, kjer bodo dobili formulare prijave za proizvodnjo in porabo mleka ter prejeli potrebna navodila.

Prehranjevalni zavod opozarja, da bodo za bodočo oddajo in prodajo mleka potrebne posebne legitimacije, katere bodo izdane samo osebam, ki bodo pravilno izpolnile navedene prijave.

ŠAH

— Turnir za prvenstvo Nemčije se je začel v nedeljo v kopališču Oeynhausenu. Lista udeležencev obsega 16 imen šahistov, ki so si pridobili pravico sodelovanja v turnirju na osnovi zmag v uvodnih kvalifikacijskih turnirjih. Med njimi je nekaj imen, ki so znana že tudi v inozemskih šahovskih krogih. Ponosni naslov šahovskega prvaka Velike Nemčije brani Kieninger, ki je zmagal v lanskem turnirju. Njegov najnevarnejši nasprotnik je Paul Schmidt. Sodelujejo pa še med drugimi trije Berlinčani Reilsta b, P. L. me in Richter, dva Dunajčana P. L. kvence in Müller. Nemci pričakujejo z zanimanjem, kako se bosta izkazala najmlajša udeleženca Klaus Junge in Pfeiffer, ki sta oba komaj izpolnila 17. leto. Slednji je zbudil pozornost, ko je nekoč v neki partiji z mojstrom Bogoljubom, ki je že bil v slabši poziciji, pokazal naravnost mojstrsko obrambo in mu je tedaj uspelo Bogoljubova celo poraziti.

— Prvenstvo Madžarske v šahu si je osvojil Fuster s 8 točkami pred Barco in Rethyjem s 7½ točke. — Na turnirju v Montevideu je zmagal Elisaskes z 9½ točkami pred Luckisom 8, Engelsom in Rosettijem 7 točk. Sodelovalo je 12 šahistov. — Znana šahovska mojstra Opočensky in Foltys sta pred kratkim odigrala match 12 partij. Rezultat je ostal neodločen 6:6.

Sportni pregled

Derby v Beogradu

Preteklo nedeljo sta se v borbi za pokal Srbske nogometne zveze sestala znana prvaka beogradskega nogometa BSK in SK 1913, (bivša »Jugoslavija«). To srečanje, katerega rezultat nam še ni znan, je bil pomemben jubilej v številu medsebojnih iger, ki so bile vedno družabni dogodek za vse beogradske sportne kroge. Sestala sta se že 125-č. V 124 tekmah od septembra 1. 1913 naprej je 64 krat zmagal BSK, 40 krat SK 1913, a 20 tekem je ostalo neodločenih. Diferenca golov je 272 : 212 v korist BSK.

Mednarodni nogometni spored

Kljub za mednarodno športno delovnanje težavnim razmeram večje nogometne razrahljane stike in iščejo vsako možnost za merjenje sil. Mednarodni nogometni koledar beleži naslednji spored v bližnjem času: 31. avgusta v Helsinkih Nemčija-Finska, 7. septembra Slovaška : Bolgarija menda v Bratislavi, 14. septembra Švedska : Nemčija v Stockholmu in 5. oktobra Rumunija : Slovaška v Bukarešti.

Priprave za nogometno prvenstvo v Italiji

Se pred 10. avgustom se bo sestalo vodstvo Italijanske nogometne zveze z namenom, da določi termine za začetke prvenstvenih in pokalnih tekmovalj. V zvezi s tem se vsi nogometni klubi širom Italije, zlasti pa oni prve divizije, skrbno pripravljajo na novo sezono. »Gazzetta dello Sport« poroča o številnih selitvah igralcev, novih pridobitvah posameznih klubov, novih trenerjih in podobnem.

V zvezi s tem je zanimiv tudi primer, ki se tiče treh znanih ljubljanskih nogometnih igralcev in o katerem poroča, ne da bi navajal imena nedeljski tržaški »Piccolo«. Kmalu po italijanski zasedbi Ljubljane se je raznesel po sportni Ljubljani glas, da so nekateri dobri igralci ljubljanskega nogometa v dogovoru s tržaško Triestino, da se preselijo v njene vrste. Govorilo se je o poskusnih tekmah o angažmaju itd., tako da je že vse kazalo, da so uspeli. Naenkrat pa je vse utihnilo in prizadeti so se vrnili v Ljub-

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih, nedeljah in praznikih ob 16., 18. in 20. uri, v primeru dežja ob nedeljah in praznikih tudi ob 14. uri.

KINO SLOGA TELEFON 27-30
Warner Bros. film iz gangstrskega življenja
ROKE KVIŠKU
Kvaliteten ameriški film z odličnimi igralci — M. Graham, Basil Sidney

KINO UNION TELEFON 22-21
STUDENT NA KRIVIH POTIH
Pretrsljiva povest o žrtvah dobrega očeta, ki je storil vse za spreobrnitev svojega sina.
Film je v celoti opremljen s tekočimi slovenskimi napisli!

KINO MATICA TELEFON 22-41
Dramatična ljubzenska zgodba v srcu močnatih Dolomitov
TRPEČA SRCA
Silvia Monto, Camilo Piloti, Dria Paola

ljano. Kaj se je zgodilo? Italijanska nogometna federacija je prepovedala klubom stare Italije vsako angažiranje igralcev jugoslovenskih klubov na ozemlju zasedenem po italijanski armadi. In vendar s tem sklepom stvar še ni bila likvidirana. Triestina je vložila na federacijo

prošnjo, da se ji kljub prepovedi dovoli angažirati omenjene tri igralce, češ da je treba upoštevati, da so po rodu iz tržaške in goriške pokrajine. Torej da je to podoben primer, kakršni so bili oni pred leti, ko so se vračali v Italijo razni izvrstni igralci iz Južne Amerike. Sklepe federacije še ni znan.

Nov ženski svetovni rekord

Pri južnošvicarskih ženskih prvenstvenih tekmovanjih v lahkootletiki se je posrečilo Ilsi Pfenningovi izboljšati dosedanja ženski svetovni rekord v skoku v višino za 1 cm. Preskočila je 1.66 m. Prejšnji uradni rekord sta branili dve Američanki.

Rezultati nedeljskih nogometnih tekem v Nemčiji

V nedeljo je bilo v Nemčiji tekmovanje za Tschammerjev pokal, ki se ga po izločilnem sistemu udeležuje zaenkrat 32 moštev. Senzacija je bil poraz dunajskega Rapida, letošnjega »Velikonemškega« vojnege prvaka, ki ga je premagala dunajska Admira 5:3 (3:2). Tretji dunajski klub Austria je gostoval v Münchenu in zmagal proti Tu.SV 1860 5:2. Za vstop v državno ligo sta se v nedeljo že tretjič sestala graški Sturm in Villacher SV. Tokrat je na nevtralnem igrišču v Donawitzu uspejo Gradčanom premagati Beljačane 5:2.

DNEVNE VESTI

— Maksimalne cene piva v Tržaški pokrajini. Za Tržaško pokrajino so oblasti maksimalne cene piva. Domače pivo v čašah po četrt litra velja v točilnici 1.40 v prvih, 1.30 v drugih lokalih, pri mizi 1.50 oziroma 1.40 lire. Pivo v politrskih steklenicah 2.80 oz. 2.60, pri mizi pa velja 3 odnosno 2.80 lire.

— Cene živil pod strogo kontrolo. Fašistična stranka je razdelila ves notranji trg Italije v 10 okrajev in uvedla najstrožjo kontrolo nad cenami živil. Ta ukrep je že prve dni pokazal, da je bil umesten in da bo rodil dobre sadove.

— Zopet se nam obeta dež. V nedeljo in v ponedeljek, zlasti pa včeraj, ko smo imeli tako krasno vreme, pač nismo mislili, da se bo tako hitro izpremenilo. Danes pomoči je bilo večinoma jasno in sijalo je luna. Zjutraj je bilo pa že nekoliko oblačno, vendar ne toliko, da bi kazalo na izpremembo vremena. Kmalu so se pa prihodili od jugozapada oblaki, ki so zagrnili vse nebo in zakrili sonce. Barometer je močno padel, kar kaže, da se utegne vreme zopet poslabšati. Jutri zjutraj bo ščip in ta nam menda prinaša izpremembo vremena. Dež zdaj ni prav nič potreben, bil bi le v škodo in kmetovalce bi oviral pri delu.

— Nesreče. Nesreča tudi včeraj ni počivala. V ljubljansko bolnico so bili prejelani naslednji ponesrečenci: Jakob Milavec, 38letni posestnik z Rakeke, se je močno usekal v levo nogo. Podobna nesreča se je pripetila Heleni Medvešek, 20letni služkinji iz Ljubljane; usekala se je v palec levega. Janez Pišek, 19letni hlapec z Vrhnike, si je pri padcu zlomil levo. Silva Bauc, 15letna hči gostilničarja iz Ljubljane, je sletela včeraj pred magistratom pod avtomobil; ranjena je na glavi in po telesu.

Iz Ljubljane

—lj Cika Savo kaže vedno večjo podjetnost. Kakor je naš dober znanec Cika Savo močan, tako je tudi skromen. V začetku je razkazoval svojo presenetljivo moč na Figovčevem dvorišču ljudem, ki so se slučajno mudili tam, pozneje je že obveščal svoje znanke o nastopih z opozorili, napisanimi na listku papirja. Listki so bili navadno pritrjeni na vogalu Figovčeve gostilne. Zdjaj je pa Cika Savo v tem pogledu napredoval. Nekdo mu je preskrbel z lepimi in velikimi črkami napisano in z njegovo sliko opremljeno večjo reklamo, da je več ljudi opozorjenih na njegove zanimive nastope. Učinek reklame se je takoj pokazal in snči, ko je Cika Savo zopet nastopil na Figovčevem dvorišču, je bil krog občudovalcev njegove moči že precej večji kakor doslej.

lj Združenje mesarjev in klobasičarjev v Ljubljani poziva cenjeno občinstvo olnosno stranke, da do petka dvignejo pri mesarjih, kjer so se prijavile, nabavne knjižice za meso. Meso se bo v soboto dne 9. t. m. oddajalo samo na knjižice, na kar posebno opozarjamo občinstvo. Mesarski lokali bodo odprti od pol 7. do 11. ure. Stranke lahko dvignejo meso ob sobotah za vse tri mesne dneve. Dalje sporočamo javnosti sklep mesarskih mojstrov, da se v bodoče meso ne bo dajalo več na up in se z uvedbo novih nabavnih knjižic za meso ukinejo tako zbrane knjižice na up, ki so jih imele nekatere stranke za plačevanje mesa ob mesecu. Javnost naj blagovolj upoštevati okolnost, da mora vsak mesar po odrebi Visokega Komisariata vnaprej odnosno takoj pri prevzemu živino plačati po Prevodu in ni več tistih časov, ko so trgovci mesarjem dajali živino na kredit. Cenjene stranke dalje naprošamo, da pri nakupu pripravijo drobiž, da pojde mesal hitreje od rok. Papir za zavijanje mesa naj stranke prinese s seboj. (—)

lj Clancianc Zveze gospodinj! V četrtek, 7. avgusta, se odpravljamo z glavnega kolodvora ob 13.36 v Grosuplje. Od tam peš skozi Ponovo vas v Županovo jamo. Povratek z Grosuplja ob 19.46. Vabimo k lepi udeležbi!

lj Brivske in frizerske pomočnike in pomočnice vabimo na sestanek, ki bo v petek, 8. t. m., ob 20. v Pokrajinski delavski zvezi (Delavski zbornici), Miklošičeva cesta 22, pritrilje. Na sestanku se bo razpravljalo o sklenitvi nove kolektivne pogodbe za brivsko in frizersko stroko ter je zaradi tega dolžnost vseh brivskih in

frizerskih pomočnikov in pomočnic, da se sestaneka udeležijo. — Pokrajinska delavska zveza v Ljubljani.

— Poštni uradi v provincah Split, Zadar in Kotor ter v Kraljevini Crni gori. — Zbornica obvešča vse zainteresirane, da jim je seznan postalni uradov omenjenih provinc v zborničnem uradu na razpolago za vpogled.

—lj Rdeči križ, sekcija za socialno pomoč, prosi vse priseljene zdravnike, ki nimajo zaposlitve, da se zaradi evidence zanesljivo oglašijo v prostorih Rdečega križa. Františkanska ulica 6, I., v četrtek, 7. t. m., ob 10.

—lj Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, sta darovala kluba Ilirija in Primorje izkupiček nedeljske tekme 500 L. Najlepša hvala!

Rdeči križ norača

Na poljedevalni oddelek je prišlo nekaj obvestil o pogrešanih. Svoje naprosamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22.

Bojančič Olga, Brun Herman, Gerdina Jože, Gorup prof. Ljubo, Kolenc Zinka, Kmetič s. Sekunda, Lončarič Josip, Milošević Vlado, Pekolj Jože, Pfeifer Pepca, Pengov Agata, Rupnik Pavel, Udovič Justina.

Pošto naj dvignejo: Clemenč Pavla, Puharjeva 5/5, Horvat Vida, Valjavčeva 15, Hribar Ivanka, Zerjavova 50, Naglič Lenčka, Šubičeva 3, Peterlin Zofija, Hajdrihova 16, Pezdri Apolonija, Cesta na Brdo 2, Sotler družina, Prebina 4/1, Uratnik Edo, učitelj, Salon »Mirac«.

Prosimo, da se zgledate v naši pisarni v tajništvo: Majda Stoviček, Sv. Jakobova trg 7/2, in Dušan Bajda, Zibertova 27, »Učiteljski dom«.

Gospod Edvard Lozej, geometer, Livarska ulica, naj se takoj zgleda v naši pisarni.

Rdečemu križu sta darovala gg. Rebolj Staša, trgovec iz Ljubljane, 100 lir, Lovrenčič inž. Zora 50 lir. Plemenitima darovalcema se Rdeči križ najlepše zahvaljuje.

Mimikrija

v kraljestvu rastlin

Pojav mimikrije, obstoječ v tem, da dobi žival podobo okolja in stvari, v kateri bližini se mudi, je splošno znan. Posebno zanimiv je ta pojav v kraljestvu žuželk, zlasti pri nekaterih metuljih, in kobilicah. Zaščita rastlin je povsem drugačne vrste. Rastlinam služijo za zaščito trni, kocene, bodice, oster sok, celični kristalki, voščena prevleka listov itd. V kraljestvu rastlin so pa opazovali naravnoslovci zanimiv pojav, da namreč spominjajo plodovi dveh afriških rastlin na gosence in sicer tako kakor da bi stali na straži. Gre za vrsto afriške leguminoze in kamerunske rastline scorpiurus subvillosus. Podobnost je tako presenetljiva, da smatrago raziskovalci plodove za gosence. Smoter te zanimive prilagoditve še ni povsem pojasnjen.

Inseriraj v »Slov. Narodu«

CEVLJE
moške in ženske cer sandale — kupite ugodno pri znani veletrgovci s čevlji
Aleksander Oblat, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18.

NIKOTIN JE STRUP
NIKOTIN JE STRUP!
Kadilci, ki hočejo svoje telo obvarovati pred hiranjem in poapnejem žil, morajo redno dnevno uživati
AMBROZEVO MEDICO,
ki jo dobite pristno le v MEDARNI, Ljubljana, Židovska ulica 6. 39 T

Collecionista
cerca tappeti persiani, quadri autore, soprammobili. — Scrivere: Cassetta 964 Z. Unione Pubblicità, Trieste

Zbiralec
išče perzijske preproge, slike z avtorskim podpis in okrasne nastavke za pohištvo. — Ponudbe na:

LIQORE LIKER

STREGA

TONICO DIGESTIVO

JE KREPIČILEN IN VAM URAVNA PREBAVO

V Ljubljani bomo redili pujske

Pod okriljem mestne občine bo ustanovljena ekonomija, kjer bodo redili za prebivalstvo prašiče — Prijavljanje odjemalcev že jutri in v petek

Ljubljana, 6. avgusta. Malomarnost bi bila, če bi ne sodelovali vsi, ki morejo, pri reševanju prehranjevalnih vprašanj. Pogosto pišemo, kako mestna občina skrbi po svojem preskrbovalnem uradu, da bi bilo mesto dovolj preskrbljeno z živežem. Toda zavedamo se, da preskrbovalni urad ne more storiti vsega sam, ker je njegova naloga predvsem uvoz živil. V sedanjih časih se morajo vsi kraji čim bolj osamosvojiti, da ne bodo navezani le na uvožena živila. Izrabiti je treba vse možnosti, da čim bolj povečamo produkcijo živeža. Prvo bodi produkcija, potem šele uvoz!

To velja prav tako za velike kraje, tudi za Ljubljano. Ne moremo sicer pričakovati, da se bo Ljubljana lahko prehranjevala povsem sama, vsaj v bližnji prihodnosti ne. Toda pasivnost Ljubljane v produkciji živeža vendar lahko znatno zmanjšamo, če izrabimo vse možnosti. Zet letos se je izkazalo, ko so začeli sodelovati v prehranjevalnih zadevah posamezniki, meščani, ki so se lotili obdelovanja zemlje in se začeli posvečati rejji malih živali sicer neorganizirano, da si lahko v veliki meri pomagamo sami. Razumljivo je, da bi bili uspehi mnogo večji, če bi bila produkcija popolno organizirana.

Ze nekajkrat smo opozarjali, kako velikega pomena bi bilo v teh časih, če bi mestna občina imela veliko ekonomijo, smotno organizirani večji obrat za rejo živine in pridelovanje, odnosno pridobivanje živalske krme. V začetku je bilo mnogo dvomljivcev, ki so imeli razne pomisleke o takšni ustanovi. To je razumljivo že zaradi tega, ker bi to mestno podjetje bilo novost; poznamo sicer velike ekonomije pri nekaterih ustanovah, a njihova organizacija je vendar malo drugačna. Toda pogoj za uspešno poslovanje mestne ekonomije je dovolj in pričakovati celo smemo, da bi bil njen uspeh lahko tem večji, ker občina lažje izvede vsjo organizacijo in ima tudi več finančnih možnosti kakor zasebna podjetja. Pogoj je pa seveda, da k organizaciji takšnega podjetja pritegne sposobne, pa tudi poštenovalne ljudi.

Ko bi bilo med našimi ljudmi več podjetnosti, bi nedvomno zdaj že poslovala podjetja, ki bi redila živino za mesto. Denarja imajo posamezniki dovolj, o tem ni treba niti razpravljati. Ali si morete misliti v teh časih donosnejše podjetje od velike ekonomije, ki bi lahko zalagala ljubljanski trg z mesom in slanino, perutnino in jajci? Malo organizatorskega daru, podjetnosti in precej denarja — in pogoj za ustanovitev podjetja so izpolnjeni. Toda nikogar ni bilo, ki bi se oprijel te zamisli, v resnici vredne zlata.

Morda je v nekem pogledu bolje, da do tega ni prišlo, ker zasebniki bi iskali predvsem dobiček. Zato bo tudi tem lažja ustanovitev ekonomije pod okriljem mestne občine. Mestna občina je pokazala vso razumevanje za zamisel, pritegnila k organizaciji sposobne in poštenovalne ljudi in pripravljalo delo se je že začelo. Zdaj lahko že napovedamo, da je ustanovitev ekonomije povsem sklenjena stvar, odnosno, da je podjetje prav za prav že ustanovljeno. Sestavljen je gospodarski odbor sposobnih delavcev in delavk, ki bodo vodili organizacijo.

Prihodnji mesec bodo že začeli rediti pujske. Precej prašičkov za rejo je že nakupljenih. Tudi prostor za hleve je izbran.

Z vsemi podrobnostmi zanimive akcije, ki jo bo nedvomno z veseljem pozdravilo vse prebivalstvo, vas ob tej priliki še ne moremo seznaniti. Treba je pa povedati, da bo moralo prebivalstvo pokazati primerno razumevanje za to, ne le gospodarsko, temveč tudi socialno akcijo. Da bo vsa organizacija čim lažja ter uspešnejša, bo potrebno v neki meri sodelovanje meščanov. Tako bo n. pr. organizirano zbiranje odpadkov sočiva in zelenjave. Ob neki drugi priliki smo omenili, kakšno bogastvo gre v Ljubljani s pomlami in Ljubljano in na smetiščih. Treba je samo organizirati zbiranje teh odpadkov za živalsko krmo in mesto bo lahko redilo skoraj brez stroškov nekaj tisoč prašičev. Če računamo, da je mogoče organizirati zbiranje odpadkov samo pri polovici hiš v Ljubljani pri približno 3300 hišah, sodimo že po tem, da reja okrog 3000 prašičev, kolikor bo približno znašala kapaciteta ekonomije v začetku, ne bo zahtevala velikih stroškov.

Marsikdo bi pa celo dejal, da je vprašanje stroškov zdaj postranskega pomena; gre le za to, da se omogoči produkcija, čeprav z žrtvami. Vendar smemo reči že zdaj, da reja živali ne bo draga ter da bo vse poslovanje smotno organizirano.

Ze spretno pripravljajno delo kaže, da bo ekonomija poslovala uspešno.

Mnogi meščani bi sami redili prašiče, a nimajo za to dovolj skušenj in ne hlevov, pa tudi za živalsko krmo bi bili v zadregi. Nova ekonomija jim bo lahko nudila veliko pomoč; kdor bi rad redil prašiče, ga bo prepustil v rejo ekonomiji. Tam bo vse delo pod skrbnim strokovnim nadzorom, da bodo uspehi mnogo zanesljivejši kakor bi bili pri posameznikih.

Z ustanovitvijo ekonomije pod okriljem mestne občine bo storjeno za prehrano mesta zelo mnogo, čeprav ne smemo misliti, da nam posledje ne bo treba več uvažati prašičev, mesa in slanine, odnosno njega bodo mnogo manjše skrbi, če bomo skrbeli tudi sami za produkcijo živeža. Naglasiti moramo, da bo velika mestna ekonomija potrebna vedno, tudi v miru, saj bo v mestu vselej dovolj odjemalcev za meso in zabelo. Reja prašičev v Ljubljani je pa potrebna že zaradi tega, da meščani ne bodo zametali ostankov jedi in odpadkov zelenjave ter sočiva. Seveda bi bilo zelo potrebno, da bi imeli ekonomijo že prej, tako da bi nam lahko koristila že zdaj. Toda čeprav je pozno, prepozno še vedno ni. Zato se pa bodo lotili dela tem bolj vneto ter marljivo zdaj. Vsi pa, ki bodo naprošeni, naj pomagajo, naj ne odpovedo svoje pomoči.

Odbor, ki vodi akcijo s podporo mestne občine, bo jutri že začel zbirati prijave

bodočih odjemalcev. Prijavitelje bodo ob tej priliki vpisovali samo jutri (od 9. do 12. in od 14. do 17. v frančiškanski dvorani) in v petek. Vpisali jih bodo začasno 500, pozneje se pa bo izkazalo, kolikor jih bodo še lahko prevzeli. Prednost bodo seveda dajali revnejšim. Koliko slanine, odnosno mesa bo lahko prejel posameznik, bo določeno pozneje. Prijaviteljec ne prevzame nobene posebne obveznosti. Plačati bo pa treba po 5 lir za kritje prvih stroškov, a ta denar bo veljal kot naplacho za blago, ki ga bodo odjemalci dobili najbrž že februarja. Nakupljeni prašički bodo namreč že najmanj 8 tednov stari, tako da bodo čez 5 mesecev primerni za zakol. Odbor se bo potrudil, da bo nakupil čim več prašičkov na Dolenjskem in upati je, da se mu bo ob naklonjenosti oblasti posrečilo dobiti tudi dovoljenje za uvoz prašičev s Hrvaške. Posebej je treba opozoriti rejce prašičev v Ljubljani, da bodo lahko dali živali v rejo v ekonomijo ter da se bodo tudi lahko v ta namen že zdaj prijavili. Prašiči bodo dobro krmljeni in preskrbljeni bo, da bodo živali ostale zdrave. — Prihodnji mesec bo imela ekonomija tudi že skromno pisarno v mestnih prostorih, kjer bodo lahko dobivali vse informacije, od časa do časa pa bodo obveščeni tudi po listih. — Potrebno je, da se ljudje prijavijo že zdaj, da se pokaže, kako potrebna je akcija in v kakšnem obsegu bo treba organizirati vse delo. Prijav bo pa najbrž preveč, da ljudi ne bo treba še posebej vabiti.

Navodila za zatemnitev

Ljubljana, 5. avgusta.

Mestni zaščitni oddelek spet opozarja, da se mora prebivalstvo pri zatemnitvi ravnati po naslednjih navodilih:

1. Zatemnitev se sedaj pričinja od 22. in neha ob 5. uri.
2. Pri zatemnitvi moramo paziti ne samo na sobe in na cestno stran, temveč prav tako tudi na kuhinje, hodnike, stranske prostore in sploh na dvoriščno stran, kjer mora biti zatemnitev prav tako popolna kot na cestni strani.
3. Pri odpiranju večnih vrat ter izhodov iz gostilniških in drugih obratov ne sme uhajati svetloba iz notranjosti na cesto ali dvorišče. Zato je treba v lokalu napraviti pred izhodom tako imenovano svetlobno zatvornico kar iz dveh gostih zaves.
4. Paziti moramo na prižiganje luči med zatemnitvijo, kakor pri prihodu domov, pri vstajanju ponoči ali pri odhajanju iz hiše. Predno kje prižigemo luč, moramo vedno ugotoviti in se prepričati, če so zatemnitveni ukrepi v redu in tudi učinkoviti.
5. Uporaba nezadostnih zatemnitvenih sredstev pri svetlih samih ali pri svetlobnih odprtinah ni dopustna. Zavesice iz prosojne tkanine, ki pušča svetlobo, prav tako tudi zavesice, ki se tesno ne prilagajo okvrom svetlobnih odprtini, nadalje roloji, če se njih deščice ne spajajo tesno druga z drugo, kakor tudi drugi nezadostni, poškodovani ali pokvarjeni zastori niso dopustni.

Vkuhanje sadja brez sladkorja

Vkuhajte čim več sadja, da ga boste imeli za zimo!

Z vkuhanjem brez sladkorja ohranimo sadje po okusu nespremenjeno. Tako sadje je posebno dobro za prirejanje močnih jedi, ker ga lahko uporabljamo, kakor sveže sadje.

Borovnice: Prebrane, čiste borovnice natresemo v patentne kozarce in jih postavimo za hip v pečico štedilnika. Borovnice izpustimo sok in se v kozarcu nekoliko sesedejo. Dopolnimo kozarce in jih zapremo, potem pa steriliziramo borovnice 15 minut pri 80 stopinj C. Če hočemo kuhane borovnice uporabljati za cmoke, ne odlijemo soka, temveč ga nekoliko zgostimo z nastrganim leptom. Tako vkuhane borovnice so kakor sveže in hranimo jih lahko več let.

Jabolka: Jabolka olupimo, razrežemo čez pol ali pa na štiri dele in jih položimo v vodo, ki smo jo nekoliko okislili z limoninim sokom ali kisom, da ne postane temna. Potem jih naložimo v kozarce do vrha, steriliziramo jih 40 minut pri

90 stopinj C. Tako kuhana jabolka v kozarcih niso tako lepa, kakor sveža, zato pa na okusu ničesar ne izgube. Le nekoliko slajša nam izborno služijo za kolače. Kakor sveža jih lahko rabimo za jabolčni zavitek, za jabolčno kašo in sploh za razne nadeve. Zato naj gospodinje ne pozabijo vkuhati tako čim več jabolč. To je važno zlasti, če gospodinja opazi, da ji začne jabolka gniti. Če hočemo spraviti v kozarce čim več jabolč, jih lahko tudi nastrežemo. Če imajo jabolka tenko kožo, jih nastrežemo kar s kožo. Podobno vkuhamo tudi hruške.

Česplje: Česplje razpolovimo, vzamemo iz njih koščice, potem jih pa natlačimo v kozarce. Steriliziramo jih 20 minut pri 80 stopinj C. Tako vkuhane česplje so izborne za kolače in za cmoke, ker se njihov naravni okus nič ne izpremeni. Okusen ostanjejo tako, da jih od svežih sploh ne ločimo. Lahko pa vkuhamo tudi cele česplje.

Termalno kopališče Montecatini Terme

Termalno kopališče in zdravilišče Montecatini Terme, ležeče v Toscani, so eno najbolj znanih italijanskih zdravilišč. Spadajo med najeleгантnejša kopališča, ljubko se naslanjajo na prve obronke toskanskih Apeninov. Polno imajo prijaznih vil in pomnih zgradb. Osvežujoč in prijeten je hlad obsežnih senčnih parkov in vrtov.

Sezija traja v zdravilišču Montecatini Terme od 1. aprila do 30. novembra. V tem času, zlasti pa pomladi in jeseni, ko se predstavi narava v najlepšem čaru, se zbere v kopališču izbrana publika, ki išče, pa tudi v polni meri najde oddih in zdravje.

Izvirki so bogati. Vsebujejo predvsem klor, žveplo in natrij. Raznovrstne so metode, ki služijo zdravljenju: v kopelih in tuših v fangu, v inhalaciji ali z razprše-

njem. Mnogo je tudi boleznih, za katore je to zdravilišče indicirano z izrednim uspehom, saj se tu zdravijo črevesna in želodčna obolenja, bolezni jeter in pankreasa, revmatična obolenja, kot sploh bolezni preosnovne, prekomerna debelost, sladkorna bolezen in pa vse bolezni, ki jih povzroča daljša bivanja v tropskih krajih.

Mimo zdravilišča vodi odlična avtomobilska cesta Firenze—Viareggio. Od Firenze je oddaljeno zdravilišče komaj uvoznje. Z zdravilišča Montecatini Terme so kaj lahko dosegli vsi ostali kraji lepe Toskane. Ti kraji so predvsem po svoji zgodovini in umetnosti znane Firenze, Siena, S. Gimignano, Pisa, Lucca in drugi. Občarljive so tudi bližnje senčne doline Abetone in Vallombrosa.

Življenjepis Jacka Londona

Irwin Stone, avtor slovečega romana »Zeja po življenju«, v katerem je opisana usoda Vincenta van Gogha, je obrnil pozornost javnosti tudi na svojega slavnega sanfranciskega rojaka Jacka Londona. Iz bogatega literarnega zgodovinskega in dokumentarnega gradiva je napisal o Londonu v obliki romana življenjepis, ki ga je nazval »Mornar na konju«. Ta naslov je določil sam London lastnemu življenjepis, ki ga pa žal ni napisal do konca. Pod pritiskom velike množice konkretnega življenjskega gradiva se je Stone to pot na mnogih mestih izneveril svoji beletrizirajoči metodi ter postal marsikje samo kronist Londonovega življenja, resnično Londonovsko pustolovskega in bogatega.

Tako se Stonejev roman približuje bolj obliki literarne monografije, bogate na dogodkih in širokem toku sledeče vsemu dogajanju Londonovega življenja. Pa tudi v tej dvojni podobi je Londonov življenjepis zelo napeto čtivo, prvi popoln pogled na življenje in delo Jacka Londona.

Amundsenova rojstna hiša muzej

Za obletnico rojstva slavnega norveškega polarnega raziskovalca Rolanda Amundsen na 16. julija je bil v njegovi rojstni hiši v Borge pri Sarpsborgu odprt Amundsenov muzej. V njem je shranjen obsežen arhiv o delu slavnega raziskovalca (1872 do 1928), ki je po potovanju po severozahodni Grönlandiji (1907) po iskanju severnega magnetičnega polja (1903 do 1906) po vožnji z ladjo »Fram« v Antarktiko in k južnemu tečaju pred 30 leti in po letu čez severni tečaj z zrakoplovom Norge (1926) v juniju 1928, brez sledu izginil, ko je letel z letalom Latham na pomoč Noblov ekpediciji. V muzeju je zbranih tudi mnogo osebnih spominskih predmetov. Vse to obuja spomine na nesmrtnega raziskovalca.

Tito A. Spagnol:

IZDAJALSKA PUNČKA

Roman

Po smrti gospodične Hornell je grofica naročila odvjetniku namenoviti gospodični Solveni mesto njene družabnice. V zadnjem času je grofica pisala, naj ji svetujeta, kako bi mogla dekletu poslati nekaj denarja, ne da bi dekle vedelo, od kod prihaja. Nato je George Bradley tik preden je odpotoval za zabavo v Italijo, odgovoril in ji sporočil najprikladnejšo metodo. Obenem je pa izjavil, da je sam pripravljen izpolniti njene želje. Slednjič je izpovedal, da je prepričan, da gospodična Solveni o tem ničesar ne ve.

Bila je že noč, ko smo prispeli vsi srečni v Formenigo, potem ko smo bili pustili poročnika in marescialla v Vittoriju. Poročnik je moral svečano obljubiti, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da bo Ida čim prej izpuščena, kajti to mi je bilo najbolj pri srcu.

Ah, ah, — je vzkliknil stric Poldo in si pomel roke. Ti stari možgani z božjo pomočjo še delujejo. Hvala bogu, otroci moji, kakor vidite, nas bog ni zapustil in prositi ga hočemo, da nam bo pomagal do konca. Zdaj pa gremo spat.

Ze več noči zaradi težkih sanj nisem mogel spati in bil sem res potreben temeljitega počitka. A zopet nisem mogel zatisniti oči, ker sem bil preživet razburjenja in veselja poln dan. Ko sem zgodaj

zjutraj slišal, kako odhaja stric Poldo maševat, sem vstal. Bilo je še prezgodaj, da bi si zopet izposodil mototikel. A čim sem bil na nogah, nisem mogel več ostati doma, in ko sem opazil na cesti kmečki voz, sem vprašal kmeta, ali bi se smel odpeljati z njim.

Pred mestom sem izstopil ter odšel peš h Karabinjerski vojašnici. Poročnik je bil že nekaj časa pokonci.

— Ali je kaj novega? — je vprašal.

— Ne, prišel sem pogledat, če ste izpolnili svojo obljubo. Rad bi, da bi gospodična Solveni takoj izvedela za sklep preiskovalnega sodnika.

Častnik se je nasmešnil.

— Morda zvemo danes, kaj se bo zgodilo. Po devetih bom telefoniral preiskovalnemu sodniku. Točno rečeno, bi lahko tudi jaz izpustil mlado damo, toda bolje bo, če pojde to po uradni poti. Če pa hočete ta čas govoriti z njo, vam lahko izposlujem dovoljenje.

Planil sem pokonci.

— Ali govorite resno?

— Evo vam! Izpolnil je formular in me vprašal: — Kako ste pa prišli v mesto? S kmečkim vozom? Prav. Če stopite okrog enajstih zopet k meni, se odpeljeva skupaj v Formenigo.

Ko je stric Poldo, ki ni ničesar vedel o mojem skoku v Vittoriju in je zaman spraševal gospodinjico, kje sem, zvedel za moj obisk pri Idi, je zmajal z glavo in me dolgo molče gledal. Ni pa ničesar pripomnil, morda zaradi poročnika Marsica, ki me je

bil spremil v stričevo hišo in ki sem ga bil povabil na obed.

Preiskovalni sodnik je brez posebnega navdušenja sprejel vest o razgovoru s advokatom Bradlejem. Kar se pa tiče Ide, ki naj bi jo izpustil iz preiskovalnega zapora, se je pa zadovoljil z odgovorom:

— Bomo pač videli, ko pridem jutri tja. Zdi se mi, kakor da bi v tem vražjem primeru vedno stori korak naprej in dva nazaj.

Preiskovalni sodnik prav za prav sploh ni bil zadovoljen, poročniku Marsicu se je zdel njegova opazka roganje. Bil je videti slabe volje in zamišljen. Med obedom je dejal naenkrat:

— Zdaj moramo začeti znova.

— Da, toda ne od iste točke, — je pripomnil stric Poldo.

— Kaj hočete reči, naj ne upoštevamo indiciev, ki obremenjujejo grofa Piera in onega drugega, nečaka?

— Da, tako je.

— Kaj pa, če ni nikogar drugega tu? Nekje vendar moramo začeti. Toda kje, tako se vprašujem.

— Če ni nobenih indiciev, imamo vendar druge migljaje. Zakaj ne poskusite malo premisliti, kje bi se dalo začeti. Saj človek nikoli ne ve...

Obed je bil pri kraju in stric Poldo je vstal. Kakor vedno, je odšel v svoj kabinet in tam se je pričel pogovor znova.

— Ali mi nočete izdati svojih idej? — je vprašal poročnik potem, ko je bil molče popil kavo.

— Prav rad. Morda zato, ker dotične ljudi bolje poznam, so se mi zdeli indici proti grofu Pieru in Carlu Stampi po tehtnejšem premisleku, kako bi dejal... varljivi. Ne v tem smislu, da bi jim ne bilo treba pripisovati nobenega pomena, temveč zato, ker so zavajali v zmoto, ali vsaj močno ormejevali polje poizvedovanja. Ko se je zvedelo prvega dne o težkem gmotnem položaju grofa Piera, potem pa o transakcijah Carla Stampe, so ju smatrali za verjetna zločince. Ena posebnost je pa takoj v začetku dala povod za zmoto. V mislih imam namreč okno v salonu grofice Matilde, ki je bilo odprto. Zakaj je bilo odprto in kdo ga je odprl?

— Odgovor na prvo vprašanje je lahek. Okno in oknice je odprl morilec, da bi mislili, da je po tej poti zbežal, ali pa tudi prišel v sobo. Mi smo pa ugotovili, da to ni bilo mogoče, če mož ni imel kril. Kar se tiče drugega vprašanja...

— Prvo zadostuje, — je dejal stric Poldo, ki je bil posegel poročniku v besedo. Čim se je ugotovilo, da so bile oknice, kakor ste povsem točno pripomnili, samo trik, zvijača, da bi speljal morilec oblasti na napačno sled, so vsi logično mislili, da se je morilec poslužil tega sredstva, da bi mislili, da je odšel iz hiše, to se pravi torej, da sploh ni zapustil hiše in da ga je torej treba iskati med tistimi, ki so v vili stanovali.

— Tako je!

— In ta domneva je postala gotovost, ko se je zvedelo za denarne težkoče grofa Piera in Carla Stampe ter pozneje še za poreklo gospodične Solveni, tako da se je obrnil ves sum proti tem trem.